

Uroki Ziemi Białskiej

Szanowni Państwo,

Serdecznie zapraszamy Państwa do odwiedzenia Powiatu Bialskiego.

Powiatu o bogatej historii, kulturze, ciekawych tradycjach oraz wspaniałych walorach krajobrazowo-przyrodniczych.

Kto choć raz zawitał w nasze strony, ten nieustannie pozostaje pod urokiem bogactwa i różnorodności walorów Południowego Podlasia.

Region Powiatu Bialskiego ma do zaoferowania liczne atrakcje, które zadowolą najbardziej wymagających turystów.

Wolne od zanieczyszczeń powietrze, duże kompleksy leśne, rozległy Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”, liczne rezerваты przyrody z rzadkimi gatunkami fauny i flory, urzekająca dolina rzeki Bug, zachęcają do wypoczynku na łonie natury.

W przepiękne krajobrazy wpisane są cenne zabytki architektury i unikalne miejsca kultu religijnego nadające regionowi niepowtarzalny urok.

Na miłośników aktywnego wypoczynku czekają ścieżki przyrodnicze, szlaki piesze, rowerowe i wodne. Coś dla siebie znajdą również kajakarze, wędkarze i myśliwi.

Liczne walory turystyczne i krajobrazowe stwarzają doskonałe warunki do wypoczynku i rekreacji.

Pragnę za pośrednictwem tego folderu zaprosić Państwa do urokliwej Ziemi Bialskiej.

Serdecznie zapraszam

TADEUSZ ŁAZOWSKI

[Signature]
Starosta Bialski

REGIONALIA

118347

913(438)(036)A/2

118.2

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

5 141712000003

O powiecie słów kilka

Powiat bialski położony jest w środkowo-wschodniej części kraju, w województwie lubelskim, w podregionie białskopodlaskim.

Usytuowanie powiatu na obszarze nizinnym o umiarkowanym klimacie kontynentalnym, wyróżniającym się czystymi wodami i powietrzem, nie zdegradowanymi lasami i glebami stwarza doskonale warunki do produkcji zdrowej żywności i rozwoju agroturystyki. Ze względu na swoje położenie, przebiegające międzynarodowe szlaki komunikacyjne, posiadaną infrastrukturę transportowo-komunikacyjną, przebieg planowanej autostrady A-2 powiat bialski posiada duże predyspozycje do dalszego rozwoju.

Powiat bialski jest jednym z 379 powiatów w Polsce zaliczanym do grupy 314 powiatów ziemskich. Tworzy go 19 gmin z 2478 gmin w kraju i 213 w woj. lubelskim. Wśród gmin powiatu jest 17 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie tj. Międzyrzec Podlaski i Terespol. Zlokalizowanych jest tu 343 miejscowości wiejskich. Liczba sołectw wynosi 328.

Liczba miejscowości wiejskich w poszczególnych gminach powiatu jest zróżnicowana i mieści się w przedziale od 6 w gminie Rossosz do 46 w gminie Biała Podlaska.

Powiat bialski zajmuje powierzchnię 2753,7 km² i jest największym powiatem województwa lubelskiego, obejmującym 11 % jego powierzchni oraz jednym z trzech największych obszarowo powiatów w Polsce.

Do największych gmin wiejskich powiatu należą gminy: Biała Podlaska, Międzyrzec Podlaski i Drelów natomiast najmniejszą powierzchnię posiadają gminy: Sławatycze, Rossosz oraz Konstantynów.

Na dzień 31 grudnia 2005 roku liczba ludności w powiecie bialskim wynosiła 113 975 osób. Pod względem liczby ludności powiat zajmuje 4 lokatę w województwie.

W miastach mieszka 23,2 tys. ludności tj. 20,3 % ludności powiatu, w tym: w Międzyrzeczu Podlaskim 17,2 tys. i Terespolu 6 tys. osób. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosi w powiecie bialskim 41 osób przy średniej w województwie lubelskim 87 i kraju 122 osoby.

Na koniec 2005 r. na terenie powiatu bialskiego zarejestrowanych było w systemie REGON 5393 podmiotów gospodarki narodowej. Wśród nich działalność w formie zakładów osób fizycznych prowadziło 4112 podmiotów tj. 76,2%. Status spółek prawa handlowego posiadało 217 jednostek, spółek cywilnych 302, spółdzielni 69, przedsiębiorstw państwowych tylko 3 podmioty.

**WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE**

**POWIAT
BIALSKI**

Liczba podmiotów na 1000 ludności wynosi w powiecie bialskim 47,3 (w tym: 36,1 stanowią zakłady osób fizycznych) przy średniej w woj. lubelskim 68,3 i kraju 94,7.

Podstawowym działem gospodarki powiatu jest rolnictwo. Użytki rolne zajmują 181,5 tys. ha tj. 65,9% ogólnej powierzchni powiatu. W ich strukturze grunty orne stanowią 70,6%, sady 1,3%, łąki i pastwiska 28,1%.

Dominującą formę własności stanowi rolnictwo indywidualne. W powiecie bialskim jest 14.914 gospodarstw indywidualnych o powierzchni powyżej 1 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 10,1 ha użytków rolnych, natomiast w województwie lubelskim 6,9 ha (kraj – 8,44 ha). Produkcją rolną zajmują się również spółki powstałe na bazie byłych PGR i kilka rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

Podstawę przemysłu powiatu bialskiego stanowi przetwórstwo rolno-spożywcze, przemysł drzewny i metalowy oraz produkcja materiałów budowlanych.

Terminal samochodowy w Koroszczyń

Ważnym działem gospodarki powiatu bialskiego jest budownictwo.

W powiecie bialskim 1845 podmiotów zajmuje się handlem i naprawami.

Położenie powiatu sprzyja rozwojowi transportu.

Dużą rolę pełnią firmy związane z obsługą grani-

cy, transportem paliw, gospodarką magazynową.

Szczególnym atutem powiatu jest przygraniczne położenie przy ważnych transkontynentalnych szlakach komunikacyjnych: drodze nr 2 /E-30/ i linii kolejowej E-20 tworzących główny korytarz komunikacyjny Europy.

Drogowe przejście graniczne w Terespolu z lotu ptaka

Powiat Bialski - Drogi

Granice:

- - państwa
- - województwa
- - powiatu
- - gminy

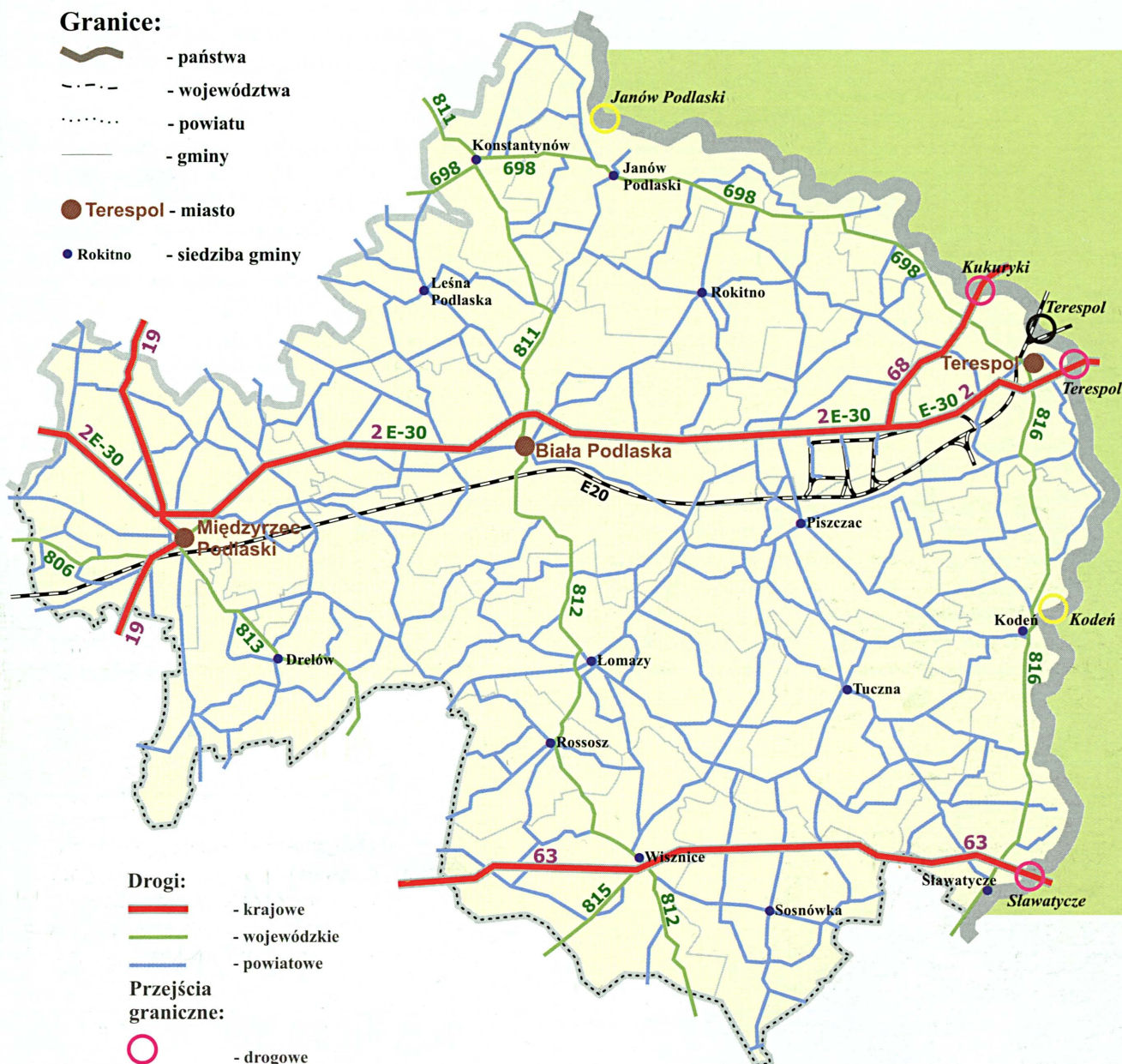
- **Terespol** - miasto
- Rokitno - siedziba gminy

Drogi:

- - krajowe
- - wojewódzkie
- - powiatowe

Przejścia graniczne:

- - drogowe
- - kolejowe
- - projektowane - drogowe

Opr. Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej ©

Ruch graniczny obsługują trzy przejścia drogowe w Kukurykach, Terespole i Sławatyczach oraz przejście kolejowe w Terespole. Są to przejścia rangi międzynarodowej o znaczącej roli w obsłudze ruchu granicznego na wschodniej granicy Polski.

Na terenie powiatu znajduje się nowoczesny Terminal Samochodowy w Koroszczynie oraz największy w Polsce zespół lądowych urządzeń przeładunkowych w Małaszewiczach.

Na terenie powiatu bialskiego zlokalizowanych jest ogółem 3 640,6 km dróg, w tym:

drogi krajowe	126,6 km,
drogi wojewódzkie	186,0 km,
drogi powiatowe	1126,3 km,
drogi gminne (dane z 2004 r.)	2201,7 km,

W powiecie bialskim, wg danych Urzędu Statystycznego w Lublinie na koniec 2005 r., długość sieci wodociągowej rozdzielczej wynosiła 1384,9 km.

Liczba podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych wynosi prawie 20 tysięcy. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 252,6 km. Jest

to ponad 5,6 tysiąca podłączeń. Na koniec 2005 r. na terenie powiatu bialskiego zlokalizowanych było 15 komunalnych mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków i 4 oczyszczalnie spółdzielni mieszkaniowych. Poza komunalnymi funkcjonuje 8 oczyszczalni przemysłowych, oraz kilkanaście małych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w większości przy obiektach szkolnych.

Na terenie powiatu bialskiego niewiele miejscowości posiada podłączenie do sieci gazowej, należą do nich miasto Międzyrzec Podlaski, wieś Sławacinek Stary w gminie Biała Podlaska i kilka wsi w gminie Konstantynów.

W roku szkolnym 2005/2006 na terenie powiatu bialskiego funkcjonowało 81 szkół podstawowych, do których uczęszczało 9376 uczniów oraz 27 gimnazjów z liczbą uczniów 5604.

Starostwo Powiatowe nadzorowało działalność 6 zespołów szkół ponadgimnazjalnych i 2 liceów ogólnokształcących, do których uczęszczało łącznie 3 841 uczniów.

Obok w/w szkół publicznych na terenie powiatu funkcjonuje 5 szkół niepublicznych, założonych i prowadzonych przez osoby fizyczne lub stowarzyszenia. Są to 3 licea ogólnokształcące dla dorosłych, policealne studium informatyczno-ekonomiczne i centrum edukacji dorosłych.

Po ukończeniu szkół średnich młodzież ma możliwość dalszego kształcenia w funkcjonujących na te-

renie powiatu zamiejscowych ośrodkach dydaktycznych wyższych uczelni:

- ▶ w Leśnej Podlaskiej – na Wydziale Rolnictwa i Biologii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie;
- ▶ w Międzyrzeczu Podlaskim – na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Młodzież może również kontynuować naukę w licznych szkołach ponadgimnazjalnych i wyższych uczelniach zlokalizowanych w Białej Podlaskiej. W mieście tym mają swoją siedzibę: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa oraz Wydziały Zamiejscowe Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Politechniki Radomskiej.

W powiecie bialskim działa 17 miejskich i gminnych ośrodków kultury. Ich celem jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspakajającej potrzeby kulturalne mieszkańców oraz upowszechnianie oraz promocja kultury lokalnej w kraju i zagranicą. Na terenie powiatu działa 95 zespołów artystycznych, wśród których jest wiele zespołów pieśni i tańca ludowego. Liczne jest środowisko malarzy, plastyków i rzeźbiarzy. Powiat słynie z działalności twórców ludowych, szczególnie w dziedzinie hafciarstwa, rzeźby, koronkarstwa, wypieków ciast obrzędowych. Na terenie powiatu organizowane są znane plenery malarskie. Kulturowane są wielowie-

kowe tradycje ludowe, które mają swój wyraz w cyklicznych imprezach.

W miastach i gminach powiatu funkcjonuje 40 bibliotek i ich filii. Miejska Biblioteka Publiczna w Białej Podlaskiej pełni funkcję biblioteki powiatowej. Znaną instytucją kultury jest Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego zlokalizowane w zabytkowym dworze w Romanowie.

Efektom współpracy ze środowiskiem literatów, historyków, regionalistów jest m.in. udział powiatu w tworzeniu publikacji prezentujących nasz region, jego tradycje, dorobek kulturalny. Należą do nich np. „Podlaski Kwartalnik Kulturalny” wydawany przez Towarzystwo Miłośników Podlasia, „Rocznik Międzyrzeczki” wydawany przez Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Międzyrzeczu Podlaskim. Wiele cennych publikacji wydanych zostało w serii Biblioteczka Bialska ukazującej się pod patronatem Starosty Bialskiego.

Samorząd powiatu bialskiego wydaje bezpłatne czasopismo „Gościniec Bialski”.

Na terenie powiatu rozwijana jest działalność sportowa. Funkcjonuje wiele klubów sportowych w tym ponad 100 uczniowskich. Do najbardziej znaczących klubów należy Miejski Uczniowski Ludowy Klub Sportowy w Terespolu – osiągający duże sukcesy sportowe na zawodach krajowych i międzynarodowych w dyscyplinie podnoszenia ciężarów i lekkiej atletyce oraz Międzyrzeczki Klub Sportowy „HURAGAN” funkcjonujący przy Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji.

Na terenie powiatu bialskiego w Międzyrzeczu Podlaskim zlokalizowany jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w ramach którego funkcjonuje szpital posiadający 135 łóżek, leczący w ciągu roku ponad 5 tysięcy pacjentów oraz Przychodnia Specjalistyczna.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna to 30 zakładów opieki zdrowotnej i 20 praktyk lekarskich. W miastach i gminach powiatu usytuowanych jest 25 aptek.

Na terenie powiatu funkcjonują zespoły ratownictwa medycznego wyposażone w ambulanse.

Mieszkańcy powiatu mogą również korzystać z usług Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Białej Podlaskiej dysponującego 628 łózkami oraz 31 zakładów opieki zdrowotnej, 15 praktyk lekarskich i 25 aptek zlokalizowanych w tym mieście.

W powiecie bialskim działa 19 miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej, które realizują zadania przypisane jednostkom samorządowym stopnia podstawowego.

Starostwo Powiatowe i jego jednostki organizacyjne wykonują zadania określone dla powiatu m.in. prowadzą sprawy dotyczące rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, 3 Domów Pomocy Społecznej (w Kozuli, Konstantynowie, Kostomłotach), Domu Dziecka w Komarnie z filią w Szachach działającą jako grupa usamodzielnienia, 3 Rodzinnych Domów Dziecka (dwóch w Bohukałach i jednego w Żabcach, przy którym funkcjonują 4 mieszkania chronione).

Domy i zakłady pomocy społecznej zapewniają opiekę ponad 400 osobom w tym: 108 z zaburzeniami psychicznymi. Działa Dom Pogodnej Starości w Kodniu, prowadzony przez Towarzystwo św. Brata Alberta, dysponujący 26 miejscami dla kobiet.

Realizowane są zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. W Międzyrzeczu, Kodniu i Wisznicach funkcjonują Warsztaty Terapii Zajęciowej. Ponadto w Międzyrzeczu Podlaskim działa Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi.

Wyjątkowość flory i fauny

Bobra

Dzika

Jeż europejski

Świat roślin i zwierząt jest odzwierciedleniem warunków środowiskowych wynikających z położenia geograficznego i fizjografii terenu. Jest typowym dla istniejących siedlisk; a więc lasów, terenów rolniczych, rzek i zbiorników wodnych. Stan zachowania gatunków – ich różnorodności i liczebności populacji jest efektem starań mających na celu ochronę środowiska przyrodniczego poprzez minimalizowanie wpływu rozbudowywanej infrastruktury technicznej, rozwoju rolnictwa, gospodarki przemysłowej i sieci osadniczej.

Obszary najcenniejsze pod względem wartości biologicznych i krajobrazowych zostały objęte ochroną konserwatorską. Różnymi formami ochrony objęte jest 24,8 tys. ha tj. 9% powierzchni powiatu. Ostoją dla zwierząt oraz chronionych i rzadkich roślin są lasy z przewagą siedlisk borowych. Zajmują one 71 620 ha, co stanowi 26,03% powierzchni powiatu. Dominującymi gatunkami są: sosna, dąb, olcha czarna, grab, brzoza, jesion, modrzew, lipa, klon. Zwierzyńę łowną reprezentują: łosie, jelenie, sarny, daniiele, dziki, zające, kuropatwy.

Spośród zwierząt chronionych na uwagę zasługują ssaki: wydra i bóbr.

Wydra uznana jest za gatunek zagrożony wyginięciem. Podlega ochronie łowieckiej i jest wymieniona w Polskiej Czerwonej Księdze. Zasadla cieki wodne, głównie Bug, a także Krznę, Zielawę i dolne odcinki innych rzek oraz stawy rybne i liczne w dolinie Bugu starorzecza. Wzrost liczebności wydry świadczy o poprawie czystości wód powierzchniowych.

Bóbr europejski jest objęty w Polsce ochroną od początków XX wieku. Masowe polowania w celu pozyskiwania cennego futra spowodowały zmniejszenie populacji bobra do poziomu wymagającego restytucji tego gatunku. W rzece Bug pierwsze rodziny bobrze pojawiły się ponad 20 lat temu. Obecnie liczebność ich na terenie powiatu szacuje się na kilkaset sztuk. Zasadlają wszystkie cieki wodne, spotkać je można nawet na rzekach w granicach miast.

Znaczenie bobrów w renaturalizacji nadrzecznych obszarów, zwiększaniu retencji wodnej jest ogromna, jednak działalność ich coraz częściej powoduje szkody w gospodarce rolnej.

Do ssaków objętych całkowitą ochroną gatunkową, żyjących na obszarze powiatu bialskiego należą przedstawiciele gryzoni: łasicowate, popielicowate, a także nietoperze, wiewiórki, jeże. Przechodnim gatunkiem jest ryś, przemieszczający się pomiędzy największymi kompleksami leśnymi.

Ptaki należą do najlepiej rozpoznanych zwierząt chronionych. Największą ich ostoją jest dolina Bugu, z charakterystycznymi siedliskami: urwistymi brzegami, piaszczystymi plażami, starorzeczami, oraz dużymi kompleksami lasów, łąk i pastwisk. Występuje tu około 140 gatunków ptaków. Na uwagę zasługują: jaskółka brzegówka i oknówka, zimorodek, remiz, brodziec krzykliwy, krwawodziób, sieweczka rzeczna i obrożna, czapla siwa, bocian czarny, orlik krzykliwy, kruk, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, przepiórka, dudek, oraz drapieżniki: kania czarna, krogulec, kobuz, kobczyk, myszołów, jastrząb. Stwierdzono także gniazdowanie 2 par orła bielika. Charakterystycznym gatunkiem jest bocian biały, bytujący w sąsiedztwie ludzi. Liczebność jego na terenie powiatu bialskiego, wg ostatniego światowego liczenia z 2004 roku, wynosi około 1000 par. W kilku nadbużańskich wsiach bociany stworzyły kolonie gniazd np. Bublu Starym, Ostrowiu, Kostomłotach.

Ichtyofauna rzek obejmuje ponad 40 gatunków. Największym bogactwem odznacza się Bug i jego starorzeczka. Z ryb dominują: płoć, leszcz, krąp, boleń, sum, szczupak, kleń, ukleja, okoń. Z gatunków rzadkich i chronionych występują tu: 3 gatunki minogów, oraz kiełb białopłetwy, koza złotawa. Sporadycznie spotyka się raka szlachetnego. W Bugu i jego dopływach można spotkać gatunki introdukowane bądź zawleczone, które stanowią konkurencję dla rodzimych gatunków. Takim ekspansywnym gatunkiem jest rak amerykański.

Płazy są zwierzętami o dużej wrażliwości na zmiany środowiska, szczególnie zagrożone są miejsca ich naturalnego rozrodu – zbiorniki wodne, które zanikają wskutek obniżenia poziomu wód gruntowych lub są przekształcane w wyniku działań gospodarczych. Ochronie prawnej podlega cała gromada tych zwierząt. Do najczęściej spotykanych gatunków należą: żaby (kilka gatunków), ropucha szara, rzekotka drzewna, kumak nizinny, traszka.

Podobnie jak płazy, również wszystkie gatunki gadów są objęte ochroną gatunkową. Rozpowszechniona jest jaszczurka zwinka, zaskroniec. Spotykana jest również żmija zygzakowata. Unikalnym gatunkiem jest żółw błotny, którego stanowiska stwierdzono w starorzeczu Krzny.

Stan szaty roślinnej jest wynikiem naturalnych uwarunkowań przyrodniczych i różnych form działalności człowieka. Powiat położony jest w dwóch krainach geograficznych o odmiennej rzeźbie terenu, glebach, stosunkach wodnych. Na południe od Krzny – Polesie Lubelskie jest niziną z przewagą lasów liściastych, wilgotnych borów i łąk uprawnych. Po przeciwnej stronie Krzny – Nizina Podlaska charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu, piaszczystymi glebami. Przeważają tu bory sosnowe, lasy mieszane, zbiorowiska upraw polowych.

Wśród flory naczyniowej występuje kilkadziesiąt gatunków objętych prawną ochroną oraz ponad 200 rzadkich w skali kraju i regionu. Dolina Bugu ze względu na naturalność i wielkie bogactwo zbiorowisk roślinnych jest miejscem występowania gatun-

Perkoz dwuczuby

Dudek

Bocian biały

Przebiśniegi

ków cennych w skali Europy. Typową dla tego terenu roślinność można podzielić na trzy grupy:

- roślinność pontyjska, przybywająca od wieków korytem Bugu ze stepów ukraińskich – lepnica tatarska i litewska, sasanka otwarta,
- roślinność relikтовая – parzydło leśne, pluskwica europejska, zawilec wielkokwiatowy,
- storczyki – jako ważne bioindykatory jakości środowiska – listera jajowata, kruszczyki: szerokolistny i błotny, gnieźnik leśny, podkolan biały, tajeża jednostronna, storczyki: krwisty, plamisty i szerokolistny.

Największe populacje występują w dolinach rzek, na obszarach ekstensywnie uprawianych łąk, w zadrzewieniach śródpolnych. Dość licznie na łąkach występuje goździk pyszny, goryczka wąskolistna, a w lasach: widłaki, turówka wonna, rojnik pospolity. Spośród gatunków zagrożonych wyginięciem na uwagę zasługują: fiołek torfowy – występujący w lesie koło Zahajek, groszek błotny rosnący w dolinie Bugu i Krzny. Inne spotykane gatunki chronione to: bluszcz pospolity, brzoza niska, zimozioł północny, barwinek pospolity, podkolan biały, lilia złotogłów, naparstnica zwyczajna, kosaciec syberyjski, pomocnik baldaszkowaty, goryczka krzyżowa, wawrzynek wilczełyko, naparstnica zwyczajna, widłaki: goździsty, jałowcowaty, spłaszczony, wroniec i wiele innych.

Parzydło leśne

Kokorycz pusta

Firletka poszarpana

Rojnik pospolity

Brzoza niska

Dziewanna fioletowa

Ochrona przyrody w powiecie bialskim

NATURA 2000

NATURA 2000 jest określeniem obszarów chronionych Europejskiej Sieci Ekologicznej, systemu, który ma zapewnić zachowanie cennych, a przy tym zagrożonych siedlisk przyrodniczych oraz integrację ochrony przyrody z działalnością człowieka. Podstawowym celem jest realizacja idei zrównoważonego rozwoju w skali ponad krajowej. Spośród wytypowanych w Polsce obszarów chronionych tej kategorii w powiecie bialskim znajdują się:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO):

1. Dolina Dolnego Bugu (kod obszaru PLB140001). Łącznie na terenie powiatu (gminy: Janów Podlaski, Konstantynów, Rokitno, Terespol) znajduje się 74,8 km², co stanowi 12,5 % tego obszaru. Obszar ten w części pokrywa się z Parkiem Krajobrazowym „Podlaski Przełom Bugu”.

2. Dolina Środkowego Bugu (kod obszaru PLB060003). Łącznie na terenie powiatu (gminy: Terespol, Kodeń, Sławatycze) znajduje się 49,44 km², co stanowi 19,2 % tego obszaru. Jest to fragment doliny Bugu, chronionej w całości jako Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu.

- Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):

1. Ostoja Nadbużańska (kod obszaru PLH140011), zasięg jego w granicach powiatu bialskiego jest zbliżony do w/w obszaru ostoi ptasiej (PLB 140001).

2. Dobryń (kod obszaru PLH060034), który obejmuje obszar o powierzchni około 86 ha, chroniony jako rezerwat przyrody „Dobryń” w gminie Zalesie.

Pisklęta płomykówki

Żółw błotny

Obuwik pospolity.

Przylaszczka pospolita

Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”

Utworzony został w 1994 roku przez Wojewodę Białkopodlaskiego. Obejmuje fragment lewobrzeżnej doliny Bugu od ujścia Krzny do ujścia Tocznej, przyległy do granicy z Białorusią i województwa podlaskiego. Położony jest w granicach województw: mazowieckiego i lubelskiego. Całkowita powierzchnia parku wynosi 30 904 ha, otuliny – 9 222 ha. W powiecie bialskim znajduje się on na terytorium gmin: Terespol, Rokitno, Zalesie, Janów Podlaski, Konstantynów, i obejmuje powierzchnię 15 511 ha.

Największym walorem krajobrazowym jest przełomowa dolina Bugu wijącego się wśród morenowych wzgórz osiągających kilkadziesiąt metrów wysokości względnej. Dolina rzeki nie jest jednorodna, Miejscami jest szeroka, z licznymi starorzeczami, dopływami i oczkami wodnymi, a miejscami zwęża się i głęboko wcina w otaczającą ją wysoczyznę, tworząc skarpy sięgające nawet 60 m. Elementem urozmaicającym krajobraz są także rozcinające wysoczyznę doliny dopływów Bugu: Czyżówki i Krzny z dopływem Czapelką. Niezwykle jest bogactwo roślinności i różnorodności krajobrazów. Szeroki pas lasów ciągnie się równoległe do Bugu od Janowa Podlaskiego aż po ujście rzeki Tocznej. Dominują tu suche bory sosnowe na piaszczystym podłożu oraz bory mieszane – na podłożu bogatszym i u podnóża skarp, natomiast

Rzeka Czyżówka w Konstantynowie

Łoszak

w samej dolinie spotyka się dorodne lasy łęgowe. Naniesione przez rzekę piaski formują niewysokie wydmy, które porastają jałowce, cherlawe sosenki i uboga roślinność piaszkowa. Na nasłonecznionych zboczach skarp i w miejscach, gdzie osadziły się mady, spotyka się liczne gatunki roślin ciepłolubnych, które przywędrowały tu wzdłuż Bugu ze steppów Wołynia i Podola. Szczególnym bogactwem przyrodniczym odznaczają się nadbużańskie łąki wykształcone w rozszerzeniach doliny pomiędzy jej krawędzią a korytem rzeki. Wysokie trawy, potężne dęby i grupki starszych drzew otaczających wypełnione wodą zagłębienia terenu, stanowią siedlisko i żerowisko licznych gatunków zwierząt, a przede wszystkim ptaków. Sama rzeka Bug na przełomowym odcinku jest kręta, to rozlewa się szeroko tworząc liczne porośnięte wikliną wyspy i

piaszczyste łąchy, to znów zwęża, tworząc bystrza i podmywając strome obrywy. Brzegi są raz wysokie i urwiste, to znów łagodnie nachylone i piaszczyste, a innym znów razem bagniste i niedostępne. W wielu miejscach w korycie leżą duże głazy i pnie potężnych, wyrwanych z korzeniami drzew. Tu właśnie, na nadbużańskich łąkach, gnieździ się najwięcej rzadkich gatunków ptaków, których występowanie związane jest z zachowanymi w naturalnym stanie dolinami dużych rzek, jakich w Europie jest już coraz mniej.

Różnorodność siedlisk na terenie parku sprawia, iż świat zwierzęcy tego obszaru reprezentuje się bardzo bogato. Żyje tu ponad 140 gatunków ptaków, co nadaje tym miejscom rangę obszarów szczególnie cennych dla awifauny, uznanych za ostoje ptactwa wodnego i błotnego o znaczeniu

europejskim. Nad rzeką często żerują czaple, których jedyna kolonia nad środkowym Bugiem chroniona jest w rezerwacie „Czapli Stóg”. Znakomite warunki do żerowania mają tu także bociany białe, których populację w parku ocenia się na około 500 par. Duże stada ptaków wodno-błotnych spotyka się wiosną i jesienią na rzece i rozlewiskach, starorzeczach oraz okolicznych polach i łąkach, ponieważ dolina Bugu stanowi bardzo ważny europejski szlak migracyjny.

Znaczne powierzchnie leśne sprzyjają występowaniu dużych ssaków. Występują tu: łoś, jeleń, sarna, dzik, borsuk i lis, a także związane ze środowiskiem wodnym wydra i bóbr. Ponadto żyją tu drobne gatunki ssaków owadożernych, w tym nie-

toperze, których siedliskiem są forty w okolicach Terespoli. Oprócz pospolitszych gatunków odkryto tam stanowiska jednego z najrzadszych krajowych gatunków – mroczka pozłocistego oraz zagrożonych w skali europejskiej gacka wielkoucha i nocka dużego. Spośród licznie występujących płazów należy wymienić gatunki rzadsze: traszkę grzebieniastą, rzekotkę drzewną oraz ropuchę paskówkę.

W parku znajduje się 6 rezerwatów przyrody. Dwa z nich to rezerwaty leśne: „Łęg Dębowy” i „Stary Las”. Dwa kolejne: „Szwajcaria Podlaska” i „Zabuże” (woj. mazowieckie) – to rezerwaty leśno-krajobrazowe, obejmujące zalesione, silnie urzeźbione zbocza doliny Bugu. Naturalne stanowiska lęgowe

Starorzecze Krzny

Stromy brzeg Bugu w okolicach Nepli

oraz środowisko bytowania ptaków chronione są przez dwa rezerваты ornitologiczne; „Kózki”(woj. mazowieckie) oraz „Czapli Stóg”. Na terenie parku znajduje się kilkadziesiąt pomników przyrody, większość z nich, to wiekowe, okazałe drzewa, głównie dęby szypułkowe.

Obszar parku ma także wysokie walory kulturowe. Wiele interesujących zabytków znajduje się w Janowie Podlaskim, znanym w świecie z odbywających się tu aukcji koni arabskich w miejscowej stadninie. Są to przede wszystkim: zespół pokatedralny z katedrą, w której znajduje się grób i pomnik Adama Naruszewicza – poety i miejscowego biskupa, zespół dawnego zamku biskupiego z parkiem i duży zespół zabytkowych stajni w Wygodzie.

Na terenie parku i jego obrzeżach zachowały się zespoły dworskie i pałacowe otoczone parkami. Najciekawsze i najcenniejsze z nich znajdują się w Mężeninie, Klimczycach, Zabużu, Ruskowie (woj. mazowieckie), Konstantynowie, Cieleśnicy, Krzyczewie, Koroszczynie i Neplach (woj. lubelskie). Unikalne, dobrze zachowane zespoły drewnianej zabudowy wiejskiej można obejrzeć w wielu nadbużańskich wsiach. Dolina Bugu jest intensywnie wykorzystywana pod względem turystycznym i rekreacyjnym. Najwięcej ośrodków rekreacji i wypoczynku świątecznego znajduje się w Serpelicach i Mierzwicach (woj. mazowieckie). Przez teren parku przebiega oznakowany szlak turystyczny – czerwony Szlak Nadbużański. Wytyczono tu kilka ścieżek przyrodniczych.

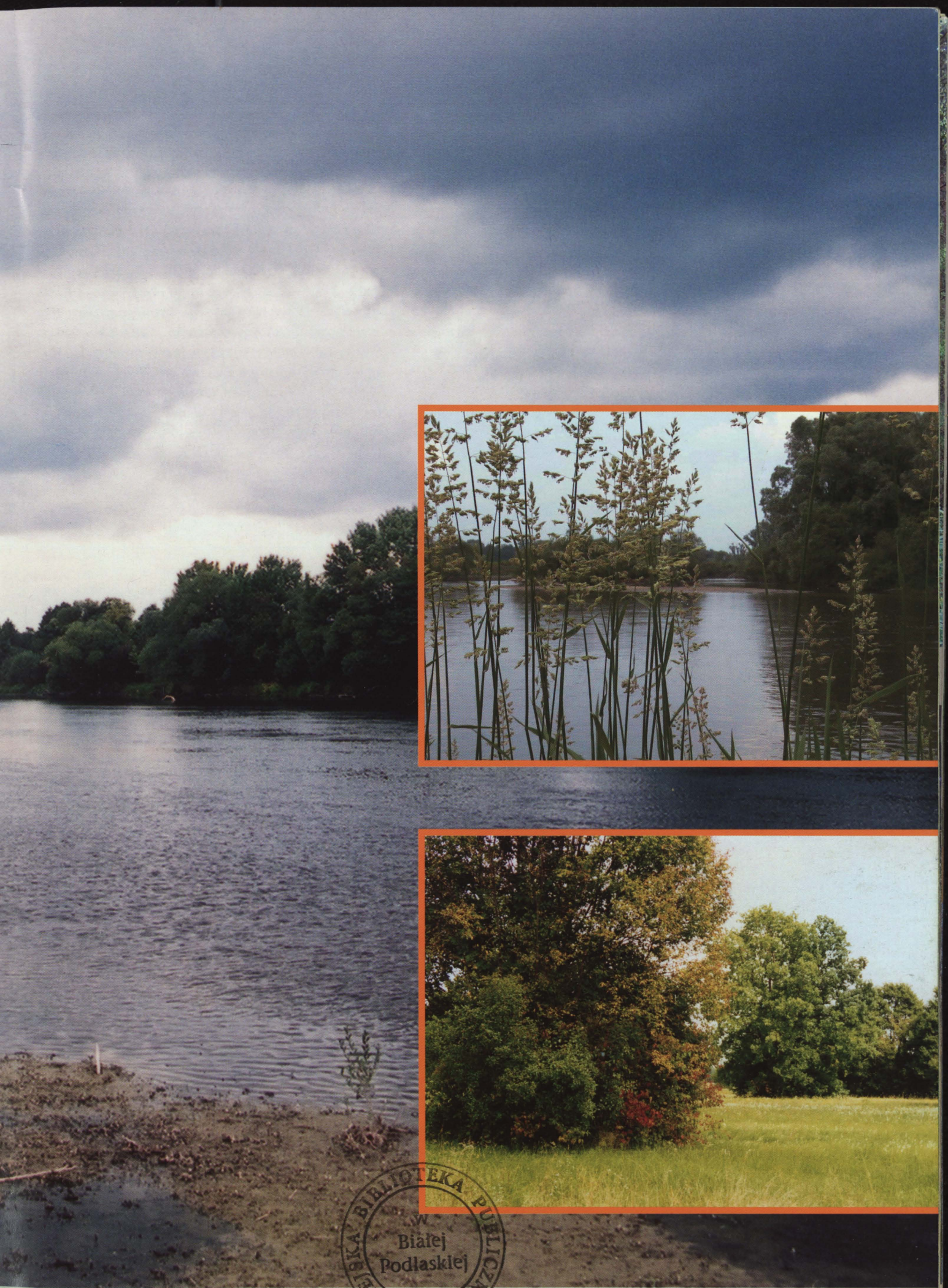

Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu

Utworzony został w 1990 roku uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białej Podlaskiej. W obecnych granicach funkcjonuje od 1994 roku. Zajmuje powierzchnię 11 300 ha, z tego 8705 ha położone jest w powiecie białskim na terenie gmin: Sławatycze, Kodeń, Terespol. Ochroną objęto przylegające do Bugu na odcinku około 80 km, tereny o wyróżniającym się krajobrazie, o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Charakterystycznymi zbiorowiskami są łągi wierzbowo-topolowe. Na wydmach i wyniesieniach występują suche bory chrobotkowe, a najlepiej zachowane, z karłowatą sosną, występują w okolicach nie istniejącej już wsi Sugry. Znaczne powierzchnie zajmują pastwiska i murawy. Na uwagę zasługują starorzecza, z charakterystyczną roślinnością szuwarową, najliczniej występujące w okolicach Jabłecznej, Sławatycz oraz Terespoła.

Dolina nieuregulowanej rzeki Bug oraz całkowicie zadrzewiony brzeg po stronie białoruskiej stwarza dogodne warunki do osiedlania się ptactwa.

Rezerwaty przyrody

Chmielinne

Rezerwat leśny o powierzchni 67,72 ha utworzony został w 1967 r. Położony jest w gminie Leśna Podlaska, w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości gminnej, wzdłuż drogi powiatowej Cicibór – Leśna Podlaska. Teren rezerwatu rozciąga się w szerokiej na tym odcinku dolinie Klukówki. Ochroną objęto dobrze zachowane lasy łęgowe i grądowe. Największą powierzchnię zajmuje grąd subkontynentalny. Niewielkie wzniesienie porasta las mieszany złożony głównie z dębu szypułkowego i brzozy brodawkowatej. Na skłonie doliny występuje łęg wiązowo-jesionowy, a na obszarach okresowo podmokłych – łęg jesionowo-olszowy z licznie występującą czeremchą. Podmokłe zagłębienia porasta ols porzeczkowy. Licznie występują gatunki chronione: widłak wroniec, orlik pospolity, bluszcz pospolity, wawrzynek wilczełyko, parzydło leśne, lilia złotogłów, kruszczyk szero-kolistny i inne.

Czapli Stóg

Rezerwat faunistyczny o powierzchni 4,83 ha, utworzony został w 1987 r. Położony jest w gminie Terespol, w odległości około 3 km od miejscowości Neple. Utworzono go w celu ochrony kolonii łęgowej czapli siwej, która miała tu obfitą bazę pokarmową i dogodne warunki bytowania ze względu na usytuowanie w widłach Krzyny i Bugu. Rezerwat położony jest w lesie grądowym, z dominacją sosny, grabu, brzozy. W podszycie dominuje leszczyna, czeremcha, trzmielina. Regularnie występuje ponad 30 gatunków ptaków śpiewających oraz liczne gatunki drobnych ssaków.

Dobryń

Rezerwat leśny o powierzchni 86,60 ha, utworzony został w 1983 r. Położony jest w gminie Zalesie, w kompleksie leśnym pomiędzy miejscowościami

Zalesie i Wólka Dobryńska, przylegając od strony północnej do drogi krajowej 2 (E-30). Powołany został w celu ochrony fragmentu lasu z dobrze zachowanymi zbiorowiskami i cennymi gatunkami runa. Rośnie tu kilkanaście okazów ponad 100 letnich dębów, a do lat 80 ubiegłego wieku, znajdował się tu pomnik przyrody „Król Dębów”. Występujące zespoły roślinne to: ols porzeczkowy, łęg olszowo-jesionowy, grąd lipowo-grabowy, grąd trzcinnikowy. Licznie występują gatunki roślin chronionych.

Liski

Rezerwat leśny o powierzchni 128,84 ha, utworzony został w 1981 r. Położony jest w gminie Międzyrzec Podlaski, w kompleksie leśnym w bezpośrednim sąsiedztwie południowej części miasta, na wschód od drogi wojewódzkiej 813 Międzyrzec Podlaski – Parczew. Występuje tu osiem typów zbiorowisk roślinnych o charakterze naturalnym i półnaturalnym. Drzewostan jest wielogatunkowy, z okazałymi dębami, sosnami. Dobrze zachowanymi zespołami są: bór mieszany, bór wilgotny, torfowisko wysokie, grąd lipowo grabowy niski i wysoki. W runie występuje wiele gatunków chronionych roślin. Bogata jest także fauna rezerwatu.

Łęg Dębowy

Rezerwat leśny o powierzchni 132,38 ha, utworzony został w 1972 r. Położony jest w gminie Janów Podlaski, na zakolu Bugu, w odległości około 5 km od centrum Janowa Podlaskiego, w kierunku półn.-wsch. Rezerwat obejmuje zwarty kompleks starego drzewostanu, charakteryzujący się występowaniem cennych zbiorowisk roślinnych oraz licznych gatunków rzadkich i chronionych. Osobliwością jest rzadka odmiana dębu szypułkowego, rosnąca na bardzo żyznych glebach. Powierzchnię rezerwatu porastają: grąd, łęg wiązowo-jesionowy, łęg jesionowo-olszowy, w obniżeniach ols porzeczkowy. Na brzegach starorzeczka Bugu: szuwar mannowy, mozgowy, oraz zbiorowiska turzycowe. Flora rezerwatu liczy ponad 400 gatunków, w tym 22 podlegające ochronie prawnej. Spośród licznej grupy zwierząt, na uwagę zasługuje obecność jelenia szlachetnego, łosia, stanowiska bociana czarnego, orlika krzykliwego i innych rzadkich gatunków ptaków.

Powalony pień Króla Dębów
– pomnika przyrody w rezerwacie Dobryń

Omelno

Rezerwat leśny o powierzchni 26,97 ha, utworzony został w 1965 r. Położony jest w południowym krańcu gminy Drelów, w odległości około 5 km od wsi Worsy, w uroczysku o tej samej nazwie. Celem ochrony jest zachowanie lasu lipowo-dębowego, w zróżnicowanych zespołach: grąd typowy lipowo-grabowy, grąd czyśćcowy oraz grąd kokoryczkowy. Najstarsze drzewostany lipy i dębu osiągają ponad 120 lat. Drzewostan tworzą także jawor, klon zwyczajny, wiąz górski, grab zwyczajny. W runie leśnym bogato reprezentowane gatunki chronione: wawrzyn wilczełyko, bluszcz pospolity, lilija złotogłów i wiele innych roślin zielnych.

Stary Las

Rezerwat leśny o powierzchni 5,88 ha, utworzony został w 1995 r. Położony jest w gminie Konstantynów, w odległości około 4 km od miejscowości gminnej, na skraju kompleksu leśnego, na wschód od drogi powiatowej Konstantynów – Gnojno. Przedmiotem ochrony jest dobrze wykształcony grąd typowy lipowo-grabowy oraz płaty fitocenoz zbliżonych do boru mieszanego. W grądzie dominuje dąb szypułkowy, a w borze sosna zwyczajna w wieku ponad 130 lat. Drzewostan tworzą także modrzew europejski, jesion wyniosły, topola osika, lipa drobnolistna oraz brzoza. Stwierdzono tu siedliska kilku roślin chronionych, a awifaunę reprezentują gatunki typowe dla grądów i borów, w tym gołąb siniak.

Szwajcaria Podlaska

Rezerwat leśno-krajobrazowy o powierzchni 24 ha, utworzony został w 1995 r. Położony jest w gminie Terespol, w odległości 1,5 km w kierunku półn.-wsch. od miejscowości Nepłe, w pobliżu ujścia Krzny do Bugu. Celem ochrony jest zachowanie walorów krajobrazowych urozmaiconych drzewostanów położonych na skarpie Bugu oraz ochrona

Wąwozy erozyjne na terenie rezerwatu Szwajcaria Podlaska

Fragment rezerwatu Szwajcaria Podlaska

zbiorowisk leśnych, wodnych, odznaczających się dużym stopniem naturalności i obecnością rzadkich gatunków roślin. Położenie na stromym zboczu doliny spowodowało powstawanie wąwozów erozyjnych o stromych ścianach. Deniwelacje sięgają do 50 m. Najniżej położony teren zajmuje zarastający staw. Drzewostany rezerwatu są wielopiętrowe, najwyższe tworzy dąb szypułkowy, niższe porasta lipa, oraz sosna, grab, osika, klon. Obrzeża rzeki porasta olsza czarna, topola biała i wierzb biała. Wiele

drzew osiąga pomnikowe rozmiary. Wśród roślin naczyniowych występują gatunki objęte ochroną całkowitą: wawrzynek wilczełyko, orlik pospolity, lilia złotogłów oraz objęte ochroną częściową: kruszyna pospolita, kalina koralowa, paprotka zwyczajna, kopytnik pospolity i inne. Zróżnicowane środowisko rezerwatu jest miejscem gniazdowania licznej grupy ptaków: zimorodka, dudka, dzięcioła czarnego, remiza, derkacza, kwiczoła i innych gatunków zagrożonych wyginieciem.

Ścieżki przyrodnicze

- 1 - Sz wajcaria Podlaska
- 2 - Bużny Most
- 3 - Nadbużańskie Łęgi
- 4 - Liski
- 5 - Dokudów
- 6 - Zalesie
- 7 - Barwinek

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, które mogą zapewnić funkcjonowanie złożonych systemów przyrodniczych oraz stanowić ostoje rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów. Takie enklawy w krajobrazie gospodarczym ułatwiają swobodne przemieszczanie się gatunków i wymianę puli genowej, tak ważnej dla przetrwania wielu zagrożonych roślin i zwierząt. Użytki ekologiczne wchodzą w skład korytarzy ekologicznych, uzupełniając krajową sieć obszarów chronionych. W lokalnej skali odgrywają ważną rolę jako obiekty małej retencji, tworzą mikroklimat. Odznaczają się również dużymi walorami turystycznymi i stanowią cenną pomoc w edukacji ekologicznej, do obserwacji przyrodniczych.

W powiecie białskim użytki ekologiczne utworzono w formie 24 obiektów o łącznej powierzchni 242,68 ha. Ochronie poddano śródlęśne bagna i inne tereny podmokłe nie mające znaczenia gospodarczego.

Na terenie miasta Międzyrzecza Podlaskiego uznano użytk ekologiczny pod nazwą „Stawy”, prawobrzeżny fragment doliny Krzny o powierzchni 15,2 ha. Celem ochrony jest zachowanie malowniczego obszaru bagien, torfowisk, wilgotnych łąk ziołoroślowych, zarośli i zadrzewień o dużym znaczeniu ekologicznym i krajobrazowym, w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych i rolniczych.

Stawy – użytk ekologiczny w Międzyrzeczu Podlaskim

Użytek ekologiczny – Stawy w Międzyrzeczu Podlaskim

Glaz narzutowy w Cieleśnicy

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi, wyróżniającymi je spośród innych tworów, cechami. Do roku 2006 r. na terenie powiatu bialskiego ustanowionych jest 282 pomników przyrody, w tym 4 ustanowione przez samorządy gminne. Wśród tych obiektów: 187 stanowią pojedyncze drzewa, 64 – grupy drzew, 4 – aleje drzew, 3 – pomniki powierzchniowe (stanowiska: wawrzynka wilczelyko, trzech gatunków widłaków, jałowca pospolitego), oraz 25 pomników przyrody nieożywionej, którymi są glazy narzutowe. Ochroną pomnikową objęto 784 okazy należące do 17 gatunków drzew oraz formy drzewiaste jałowca pospolitego. Najliczniej reprezentowanym gatunkiem jest lipa – ochroną objęte są 392 drzewa, w tym 333 rosnące w zabytkowych alejach. Najokazalszymi drzewami są dęby szypułkowe w ilości 235, występujące pojedynczo lub w grupach. Pozostałe gatunki to: buk pospolity, modrzew europejski, świerk pospolity, jesion wyniosły, sosna pospolita, klon zwyczajny, grab pospolity, wiąz szypułkowy, topola czarna, topola biała, sosna wejmutka, oraz pojedyncze egzemplarze olszy czarnej, wierzby kruchej, tulipanowca amerykańskiego.

Większość pomnikowych drzew rośnie na terenie lasów państwowych. Grupy drzew znajdują się w zabytkowych parkach dworskich, przy obiektach sakralnych, pojedyncze okazy zachowały się przy drogach oraz na posesjach indywidualnych rolników.

Do najciekawszych pomników należą: 44 dęby znajdujące się na łąkach nadbużańskich w Jabłecznej, grupa dębów na terenie zabudowań klasztornych w Leśnej Podlaskiej. Najokazalsze drzewa to: lipa w Pokiniance – 635 cm obwodu pnia, dąb – 620 cm na terenie zakładu rolnego w Cieleśnicy, Dąb Miłości – 575 cm, rosnący w uroczysku Kołowież w Leśnej Podlaskiej, dąb w Koczukówce – 570 cm, dęby w Leśnictwie Witoroż – 600 cm i 580 cm, oraz wiązy; w Polubiczach Wiejskich – 490 cm, w Żeszczynce – 490 cm, w Lubence – 458 cm.

Dąb szypułkowy w Jabłecznej

Lipa drobnolistna w Pokiniance-pomnik przyrody

Grupa pomnikowych dębów w Jabłecznej

*Pomnikowy dąb na terenie Stadniny Koni
w Janowie Podlaskim*

Pomnikowy dąb na nadbużańskich łęgach

*Pomnikowy głaz narzutowy
na terenie Stadniny Koni w Janowie Podlaskim*

Pomnikowy dąb w leśnictwie Żerocin

Ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne

Szwajcaria Podlaska

Ścieżka przyrodnicza, prowadząca przez rezerwat przyrody „Szwajcaria Podlaska” oraz jego najbliższe okolice, ma na celu ukazać wielkie bogactwo form i zjawisk, jakie przyroda nagromadziła na tak niewielkim obszarze. Wyjątkowej atrakcyjności tej okolicy nadaje swoiste ukształtowanie terenu, będące efektem połączenia się w pobliżu Nepli dwóch największych rzek: Bugu i Krzny. Ścieżka przebiega obok pomnika przyrody „Kamiennej Baby”, oraz wieży widokowej. Oznaczona jest zielonym liściem klonu na białym tle. Długość ścieżki – około 4,5 km, podzielona jest na 9 etapów.

Bużny Most

Ścieżka przebiega wzdłuż rzeki Bug, uwzględniając najciekawsze i interesujące miejsca na odcinku 10,5 km, od miejscowości Neple do wsi Łęgi. Trasa długości 10,5 km jest podzielona na 8 etapów. Ukazuje obiekty związane z historią, a więc zabytkowy park i pozostałości dawnego dworu i innych zabytkowych obiektów w Neplach i Krzyczewie, przebiega wzdłuż rezerwatu przyrody „Szwajcaria Podlaska”, następnie nadbużańskimi łąkami, kończy się w miejscu nasypu starej „carskiej drogi”. Oznaczona jest zielonym liściem wierzby na białym polu.

Nadbużańskie Łęgi

Trasa ścieżki została wyznaczona na terenie osady Janów Podlaski oraz terenach prowadzących do rzeki Bug. Trasa długości 12,5 km podzielona jest na 21 etapów. Umożliwia zwiedzenie zabytków Janowa Podlaskiego, w tym Stadniny Koni. Wędrówka przez nadbużańskie łąki, starorzeczka, zadrzewienia, starodrzewy, daje możliwość obserwacji ornitologicznych. Na trasie ścieżki jest również rezerwat przyrody Łęg Dębowy. Ukazana jest też walka z erozją brzegową Bugu.

Liski k. Międzyrzecza Podlaskiego

Ścieżka została wytyczona na terenie rezerwatu przyrody „Liski”, położonego w obrębie zwartego kompleksu leśnego rozpościerającego się na południowy wschód od miasta Międzyrzec Podlaski. Trasa o długości około 3 km podzielona jest na 6 etapów. Zbiorowiska roślinne rezerwatu z charakterystyczną roślinnością, warunkami siedliskowymi, są przewodnim tematem pieszej ścieżki dydaktycznej. Ścieżka jest oznakowana kolorem czerwonym, zaczyna się przy tablicy informacyjnej ustawionej przy pomnikowym dębie i biegnie po drogach leśnych.

Ścieżka turystyczno-przyrodnicza w Dokudowie

Trasa ścieżki wytyczona w okolicy wsi Dokudów gm. Biała Podlaska. Przebiega głównie istniejącymi drogami i prowadzi przez las mieszany, las sosnowy, widły rzek Zielawy i Żarnicy. Poza ciekawostkami przyrodniczymi w postaci sędziwych drzew, stanowisk roślin chronionych, i innych charakterystycznych dla tego terenu, w opisie trasy umieszczono informacje o historii okolicy wskazując na najciekawsze obiekty z nią związane. Wyznaczonych jest 10 przystanków, a trasa może być pokonywana pieszo, rowerem lub samochodem.

Edukacyjna ścieżka ekologiczna – rowerowa w Zalesiu

Ścieżka o długości około 10 km przebiega w okolicy Zalesia oraz miejscowości Horbów, Kolonia Horbów i Kłoda Mała. Podzielona jest na 10 przystanków i umożliwia zapoznanie się z różnorodnymi ekosystemami, obserwację zjawisk związanych z ochroną środowiska, poznanie historii okolicy. Główne obiekty to: lasy, łąka, rzeka Krzna, wysypisko śmieci, zabytkowy kościół, szkółka leśna.

Ścieżka ekologiczna „Barwinek” – Leśnictwo Kłoda k. Żalutynia

Ścieżka ta ma długość około 7 km, można ją pokonać pieszo lub rowerem, a po zwiedzeniu pobliskiego muzeum leśnego przygodę z lasem można zakończyć ogniskiem w specjalnie przygotowanym miejscu.

Organizacje

Liga Ochrony Przyrody

Liga Ochrony Przyrody istnieje w Polsce od 1928 roku. Członkowie zrzeszeni są w kołach działających głównie w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach średnich. Zarząd Okręgu LOP w Białej Podlaskiej, z siedzibą w Janowie Podlaskim działa na terenie powiatów: grodzkiego Biała Podlaska, bialskiego, radzyńskiego i parczewskiego.

Celem Ligi Ochrony Przyrody jest:

- kształtowanie wrażliwości człowieka, a szczególnie młodzieży na bogactwo i piękno przyrody, budzenie jej umiłowania, szerzenie zrozumienia istoty, znaczenia i celów ochrony przyrody.
- zabieganie o zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu i przyszłemu pokoleniom,
- starania o właściwe użytkowanie oraz świadome odtworzenie, jak też pomnażanie zasobów przyrody żywej, nieożywionej i krajobrazu jako dobra ogólnonarodowego,
- ochrona i odnawianie zasobów środowiska przyrodniczego,
- inicjowanie i podejmowanie przedsięwzięć w społecznym ruchu na rzecz ochrony przyrody uwzględniającym zasady zrównoważonego rozwoju,
- kształtowanie opinii publicznej w duchu troski o ochronę przyrody,
- upowszechnianie wiedzy o przyrodzie i jej ochronie oraz kształtowanie kultury i etyki ekologicznej.

Młodzież ze szkolnego koła LOP

Polski Związek Łowiecki

Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w Białej Podlaskiej swoim działaniem obejmuje cztery powiaty tj. bialski, łosicki, radzyński i parczewski. Na terenie okręgu jest 80 obwodów łowieckich, na których koła łowieckie prowadzą gospodarkę łowiecką oraz Ośrodek Hodowli Zwierzyny Lasów Państwowych. Zarząd Okręgowy sprawuje nadzór nad 15 kołami łowieckimi macierzystymi działającymi na terenie Okręgu. Ponadto obwody w Okręgu bialskim dzierżawią 33 koła spoza powiatu. W zarządzie Okręgowym zarejestrowanych jest 1048 myśliwych.

Zarząd Okręgowy nadzoruje gospodarkę łowiecką, zajmuje się działalnością szkoleniową,

współpracuje z organami administracji rządowej i samorządowej a także jest organem opiniującym w sprawach podziału województwa na obwody łowieckie i kategoryzacji tych obwodów. W 2006 r. Zarząd Okręgowy PZŁ w Białej Podlaskiej oddał do użytkowania strzelnicę myśliwską w miejscowości Hrud – jeden z najnowocześniejszych tego typu obiektów w kraju. Na strzelnicy mogą odbywać się strzelania typowo myśliwskie jak również strzelania sportowe i z broni krótkiej.

Polski Związek Wędkarski

Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Białej Podlaskiej gospodaruje na ponad 2200 ha wody na terenie powiatów: grodzkiego Biała Podlaska, bialskiego, radzyńskiego i parczewskiego. Zasadniczą część użytkowanych przez Okręg wód stanowi rzeka Bug, w której wodach największą populację stanowią: leszcz, jaź, płoć, szczupak, sum, boleń, kleń, sandacz. W Bugu występują też trzy gatunki raka: szlachetnego, błotnego i pręgowatego.

Drugą co do wielkości rzeką użytkowaną przez Okręg jest rzeka Krzna, największy lewostronny dopływ rzeki Bug, częściowo uregulowana. Najczęściej występujące gatunki ryb to płoć, jaź, kleń, okoń, kiełb, ukleja, szczupak.

Zasadniczym statutowym celem Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Białej Podlaskiej jest organizowanie wędkarstwa, rekreacji, sportu wędkarskiego a także działania na rzecz ochrony przyrody i kształtowania etyki wędkarskiej a także popularyzowanie i upowszechnianie wędkarstwa oraz wiedzy ekologicznej wśród młodzieży.

Koło Południowopodlaskie TP „Bocian”

jest jednostką terenową Towarzystwa Przyrodniczego „Bocian”, działającą na terenie powiatu bialskiego oraz łosickiego. Towarzystwo powstało w 1994 roku. Jest organizacją pozarządową, ogólnopolską, posiadającą status organizacji pożytku publicznego. Od 2004 roku jest członkiem Światowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). Podstawowym celem Towarzystwa jest ochrona dziko żyjących gatunków zwierząt, roślin oraz siedlisk przyrodniczych. Działania polegają przede wszystkim na opracowywaniu i wdrażaniu programów czynnej ochrony przyrody. Koło Południowopodlaskie realizuje program ochrony ptaków drapieżnych: pustułka oraz błotniaka łąkowego, sowy płomykówki oraz dudka. Od 2004 r. wspólnie z Parkiem Krajobrazowym „Podlaski Przełom Bugu” realizuje projekt ochrony ciepłolubnych muraw napiaskowych w dolinie Bugu. Oprócz działań ochroniarskich gromadzi dane faunistyczne, uczestniczy w interwencjach przyrodniczych, prowadzi edukację przyrodniczą oraz organizuje różnego rodzaju szkolenia. Środki na realizację projektów pochodzą z dotacji celowych.

Strona internetowa:

www.bocian.org.pl/s-podlasie

e-mail: s-podlasie@bocian.org.pl

Nadleśnictwa w powiecie bialskim

Nadleśnictwo Biała Podlaska

zarządza lasami Skarbu Państwa o powierzchni 13 161 ha, ponadto nadzoruje ok. 9 000 ha lasów niepaństwowych. Dzieli się na 12 leśnictw: Czosnówka, Grabarka, Rudka, Janówka, Zaścianek, Konstantynów, Cieleśnica, Serwin, Kniejówka, Szadek i Leśne Gospodarstwo Szkółkarskie.

Nadleśnictwo leży w dorzeczu Bugu. Pas nadbużański to obszar najwartościowszy pod względem krajobrazu – liczne starorzecza, doliny rzeczek, skarpy i wąwozy.

Okolo 30% lasów Nadleśnictwa jest uznanych za lasy ochronne. Należą do nich lasy wodochronne, lasy stanowiące ostoję zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, lasy stanowiące drzewostany nasienne, cenne fragmenty rodzimej przyrody oraz lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców.

Przeważającymi typami siedliskowymi są bory, które stanowią 69% udziału wszystkich siedlisk, a głównym gatunkiem jest sosna zwyczajna. Występują też inne typy siedliskowe np. lasowe zajmujące 30% powierzchni z dębem jako gatunkiem panującym oraz olsy zajmujące 1% powierzchni. Ponadto w drzewostanach występują: brzoza, klon, świerk, modrzew.

Każdy turysta jest mile widziany w naszych lasach. Pamiętaj jednak musimy, że las to dom tysięcy zwierząt i roślin.

Deszczownia w szkółce leśnej

Bór wilgotny w Nadleśnictwie Międzyrzec

Kosaciec syberyjski

Nadleśnictwo Międzyrzec

Nadleśnictwo leży w północnej części województwa lubelskiego, w obszarze powiatów bialskiego i radzyńskiego. Zajmuje powierzchnię 13 430 ha, w tym leśną 13 082 ha. Dzieli się na 13 leśnictw: Bereza, Dołha, Drelów, Komarówka, Leszczanka, Przyłuki, Sokule, Strzyżówka, Witoroż, Woroniec, Żelizna, Żerocin.

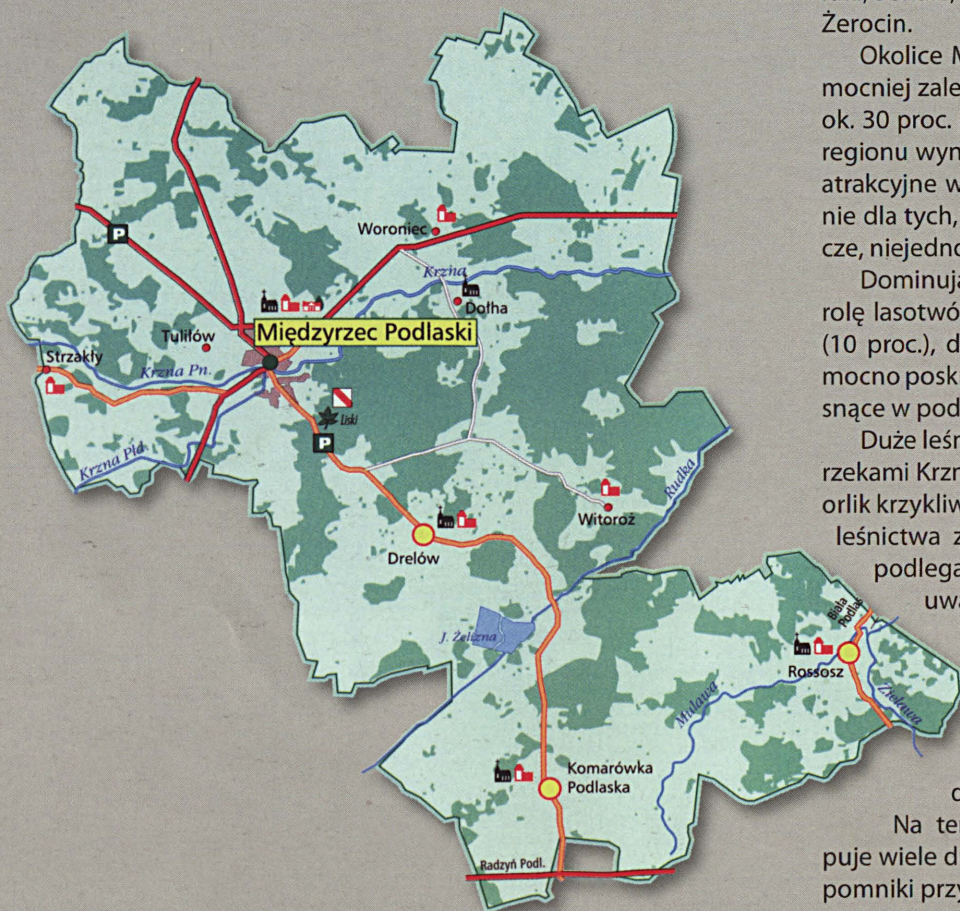
Okolice Międzyrzecza Podlaskiego należą do najmocniej zalesionych na Lubelszczyźnie (lasy zajmują ok. 30 proc. powierzchni przy średniej zalesienia dla regionu wynoszącej ok. 23 proc.). Stwarza to bardzo atrakcyjne warunki do turystyki aktywnej, szczególnie dla tych, którzy cenią sobie wycieczki przyrodnicze, niejednokrotnie w dziewiczym terenie.

Dominujący udział ma sosna (67 proc.), ale ważną rolę lasotwórczą odgrywają: brzoza (11 proc.), olsza (10 proc.), dąb (9 proc.). Osobliwością są wiekowe, mocno poskręcane sosny o niewielkiej wysokości, rosnące w podmokłym terenie leśnictwa Sokule.

Duże leśne kompleksy, rozciągające się pomiędzy rzekami Krzną i Rudką, upodobały sobie m.in. żuraw, orlik krzykliwy, puchacz, bóbr, wydra. Na terenie nadleśnictwa znajduje się też wiele stanowisk roślin podlegających ochronie prawnej. Na szczególną uwagę zasługuje stanowisko zimoziółu północnego w leśnictwie Sokule.

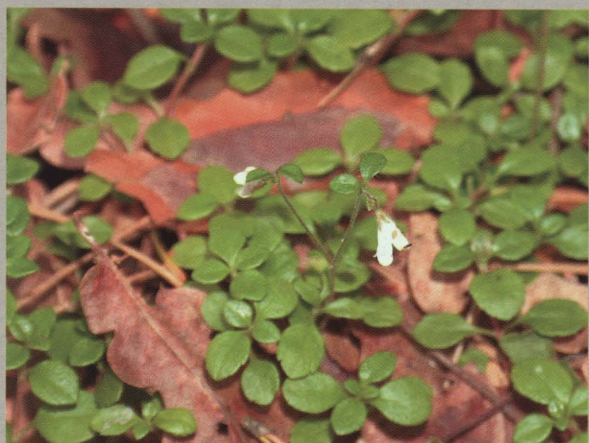
Krzna z dopływami tworzy liczne wylewiska, co znajduje odzwierciedlenie w bogactwie roślin bagiennych i różnorodności gatunków tworzących drzewostany.

Na terenie Nadleśnictwa Międzyrzec występuje wiele drzew i gałęzi narzutowych uznanych za pomniki przyrody.

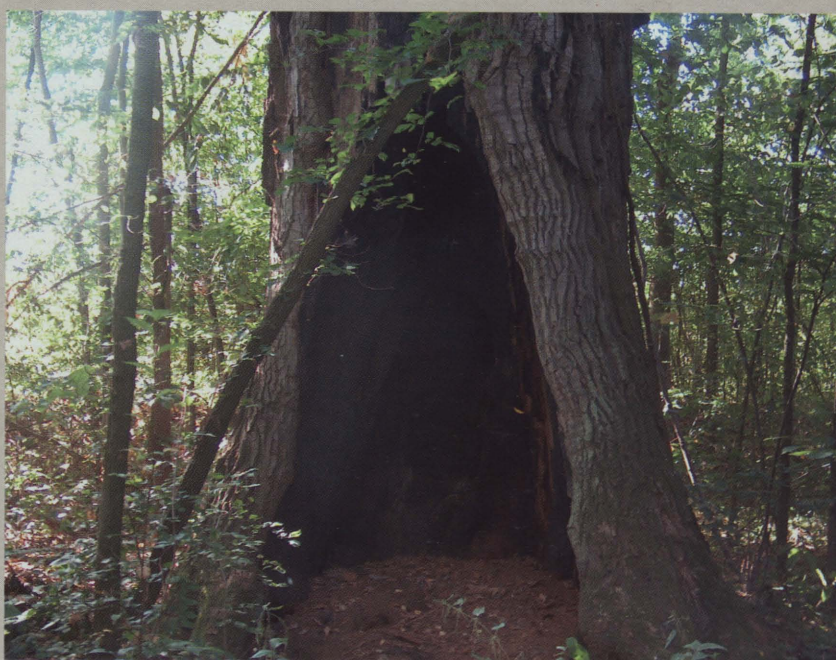

Bór bagienny w Nadleśnictwie Międzyrzec

Zimozioł północny

Wiekowy dąb na terenie lasów międzyrzeckich

Pomnikowy głaz na terenie Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Chotyłów

położone jest w północno-wschodniej części powiatu bialskiego. Podzielone jest na 10 leśnictw: Nęple, Wólka Dobryńska, Zalesie, Lutnia, Kłoda, Połowski, Kodeń, Zabłocie, Dobryń, Terespol.

Lasy Nadleśnictwa stanowią powierzchnię 12,9 tys. ha rozlokowaną wśród wielu kompleksów rolniczego krajobrazu powiatu bialskiego. Są to tereny charakteryzujące się na ogół piaszczystymi, rzadziej gliniastymi glebami o skłonnościach do zabagnień.

Największy udział procentowy stanowi bór mieszany świeży, bór suchy, bór wilgotny, bór mieszany bagienny, las mieszany bagienno oraz las wilgotny.

Podstawowym gatunkiem lasotwórczym Nadleśnictwa Chotyłów jest sosna pospolita. Odpowiedni klimat, gleba, małe wymagania, sprawiają, że wyżej wymieniony gatunek zajmuje znaczną część powierzchni. Poza sosną w skład drzewostanów wchodzi takie gatunki jak: dąb, olsza, brzoza.

Zrównoważona gospodarka, gwarantująca zachowanie ciągłości i trwałości lasów, dostarcza rocznie na rynek lokalny i krajowy około 40 tys. m³ drewna. Jednocześnie w ciągu roku wprowadza młode pokolenie lasu na powierzchni około 60 ha. Jest to możliwe dzięki prężnemu funkcjonowaniu szkółki, dostarczającej bogaty w gatunki drzew i krzewów leśnych i ozdobnych materiał sadzeniowy.

Równie istotnym elementem prowadzenia gospodarki leśnej są działania zmierzające do ochrony najcenniejszych fragmentów przyrody.

Jeden z licznych pomników przyrody ożywionej znajduje się na terenie ścieżki edukacyjnej, która zaczyna i kończy się w punkcie edukacji leśnej „Barwinek”. W chotyłowskich lasach można liczyć na spotka-

nie z wieloma gatunkami zwierząt, spośród których najrzadsze zostały objęte ochroną: orlik krzykliwy, bocian czarny, bielik. W runie leśnym dostrzega się rośliny rzadkie, objęte częściową oraz całkowitą ochroną. Leśnictwo Kłoda w okresie kwitnienia pokrywa się białym kobiercem zawilców.

Również w lasach gospodarczych na każdym kroku należy być przygotowanym na niespodzianki. W leśnictwie Połowski powodem dumy leśniczego jest olbrzymi kopiec mrówek, który nad ziemią mierzy około 2 m wysokości. Jest to jedno z największych mrowisk w Polsce.

Męski kwiatostan sosny

Poziomka

Zawilec gajowy

Płaty porostów w borze suchym

Fragment boru suchego

Wiosna w drzewostanie olszowym

Nadleśnictwo Włodawa

składa się z trzech obrębów, 15 leśnictw i gospodarstwa szkółkarskiego. Łączna powierzchnia nadleśnictwa wynosi 22,9 tys. ha. Położone jest na terenie 3 powiatów: bialskiego, włodawskiego i chełmskiego, a zasięg terytorialny obejmuje ponad 1000 km². W zasięgu terytorialnym znajduje się 12,5 tys. ha lasów prywatnych.

Nadleśnictwo położone jest na obszarze Polesia Zachodniego i obejmuje prawie cały mezoregion Wału Włodawskiego charakteryzujący się równinnym lub lekko falistym ukształtowaniem terenu, płytko zalegającym nieprzepuszczalnym kredowym podłożem utrzymującym wysoki poziom wód gruntowych i brakiem naturalnych jezior. Walory przyrodnicze i krajobrazowe podnosi Bug ze swoją doliną, podwłodawskie jezioro Białe oraz trzy zbiorniki retencyjne w miejscowości Mosty, Zahajki i Podedwórze, połączone ze sobą kanałem Wieprz – Krzna. W typologii przyrodniczo-leśnej jest to kraina Mazowiecko-Podlaska, charakteryzująca się naturalnym brakiem świerka, buka i jawora, oraz Dzielnica Polesia Podlaskiego w ramach tej krainy.

Opady atmosferyczne są niskie, około 550 mm, ponieważ zaznacza się tu wpływ klimatu kontynentalnego. Przeważają gleby brunatne 45 %, rdzawe 18 % oraz glejowe i opadowo glejowe. Siedliskowe typy lasu: dominuje las mieszany świeży, 42,5 %, las mieszany wilgotny 17 %, bór mieszany świeży 15 %, bór mieszany wilgotny 8 %, bór świeży, las świeży i ols po 5 %. W drzewostanach dominuje sosna, która występuje na 64 % powierzchni leśnej, brzoza i olsza zajmują po 12 %, dąb 9 %, pozostałe gatunki panujące łącznie 3 %.

Przeciętna zasobność drzewostanu w nadleśnictwie wynosi 209 m³/ha, przeciętny wiek 53 lata, przeciętny przyrost roczny 3,90 m³/ha, roczne pozyskanie ok. 68 000 m³.

Fakt, że ponad 80 % tutejszych lasów to lasy wtórne o niskiej naturalności, decyduje o możliwościach i kierunku rozwoju leśnej gospodarki. Obowiązująca w Lasach Państwowych gospodarka wielofunkcyjna, zmieniła dotychczasowe priorytety z ekonomicznych na proekologiczne. Priorytetem tej gospodarki jest unaturalnienie leśnych ekosystemów, dbanie o ich trwałość i bioróżnorodność, przy równoczesnej racjonalnej gospodarce drewnem oraz spełnianiu przez lasy różnorodnych służebności na rzecz społeczeństwa. Pogodzenie tych często sprzecznych ze sobą funkcji lasów jest trudne, ale możliwe, co udowadniają efekty uzyskiwane przez Nadleśnictwa.

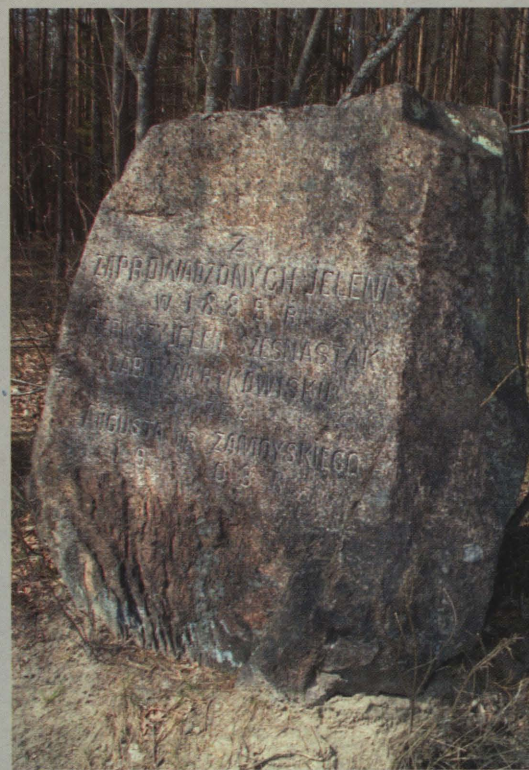

Ols

Jarząbek

Głaz narzutowy – pomnik przyrody

Spotkania z kulturą

Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego
w Romanowie

21-518 Sosnówka

tel./fax. (0-83)3793014

e-mail: muzeum_kraszewskiego@op.pl

www: <http://www.muzeumjik.prv.pl>

Muzeum czynne:

od wtorku do niedzieli w godz. od 10 do 16

Park zabytkowy czynny:

codziennie od godz. 8 do zmierzchu

Powiat Bialski charakteryzuje się ogromnym potencjałem kultury ludowej. Są tu przedstawiciele ginących zawodów, są śpiewacy i zespoły śpiewaczo-obrzędowe, są imprezy cykliczne na szczeblu powiatowym czy gminnym kultywujące stare obrzędy, zwyczaje, pieśni i tradycje ludowe. Są miejsca gdzie ta kultura jest ciągle żywa. Zachowane są elementy architektury ludowej: domy kryte strzechą, wiatraki drewniane, zabytkowe wiejskie kościołki.

Dodatkowo mocną stroną jest wysoki poziom tworzonej i pielęgnowanej kultury ludowej. Świadczą o tym liczne nagrody zdobywane w regionalnych i ogólnopolskich konkursach, festiwalach i przeglądach.

Jest zatem potencjał ludzki i kulturowy, ukształtowana tradycja, wraz z materialnymi znakami wielokulturowości terenu.

Powiat może poszczycić się także propagowaniem kultury tzw. wysokiej, dzięki ludziom, którzy ukochali to urokliwe miejsce na wschodzie: muzykom, artystom plastykom, poetom i wybrali je jako miejsce swojego życia.

Na terenie powiatu funkcjonuje Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego. Znajduje się ono w malowniczo położonym dworku w Romanowie dawnej posiadłości dziadków pisarza od strony matki: Anny i Błażeja Malskich, z czasem należącej do Kraszewskich. W dworku tym młody pisarz spędził swoje dzieciństwo, a potem od czasu do czasu odwiedzał go już jako człowiek dorosły.

Ekspozycję stanowią zbiory rodzinne Kraszewskich: rękopisy, akwarele, fotografie i dokumenty oraz przedmioty użytkowe. Muzeum zgromadziło prawie kompletny zbiór książkowych edycji dzieł pisarza, także znaczącą kolekcję dziewiętnastowiecznych czasopism, do których pisywał. Ekspozycje stałe odsłaniają tajniki życia i działalności Józefa Ignacego Kraszewskiego, który nie tylko był płodnym pisarzem polskiego romantyzmu, ale także zajmował się muzyką, malarstwem, historią, archeologią czy kolekcjonerstwem. Bogate zbiory można podziwiać w pięknych wnętrzach XIX-wiecznego dworku stylizowanych na posiadłość ziemiańską.

Wokół dworku znajduje się zabytkowy park z przełomu XVII i XVIII wieku. Na północnym skraju ogrodu zachowała się dworska kaplica, od frontu zaś brama w historycznym typie z 1870 r. Dokoła biegnie fosa.

Oprócz działalności wystawienniczej w muzeum odbywają się lekcje muzealne, seminaria, konkursy skierowane do dzieci i młodzieży, ale także dorosłych, jak choćby jeden z najbardziej znanych – Ogólnopolski Konkurs Literacki im. J.I. Kraszewskiego. Ze względu na dworski charakter w muzeum mają miejsce odczyty i koncerty.

Na terenie powiatu bialskiego działa 17 miejskich i gminnych ośrodków kultury. Posiadają one swoje filie na terenie poszczególnych gmin.

W sposób szczególny należy wymienić działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Białej Podlaskiej. Został tam stworzony system ożywienia ginących zawodów, jako alternatywa nowych źródeł dochodu w środowisku wiejskim.

GOK Biała Podlaska prowadzi placówki klubowe w ośmiu ośrodkach. Zarejestrowanych jest 26 twórców ludowych, którzy specjalizują się w takich dziedzinach jak: koronkarstwo, zdobnictwo, rzeźba, hafciarstwo, wypiekanie ciast obrzędowych, kowalstwo, malarstwo i plastyka obrzędowa. W zajęciach prowadzonych przez twórców ludowych w klubach i pracowniach poza mieszkańcami gminy uczestniczy corocznie wiele grup międzynarodowych.

SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE:

Gminny Ośrodek Kultury
w Białej Podlaskiej

ul. Prosta 31

21-500 Biała Podlaska

tel. 0-83 343 53 27

fax. 0-83 343 14 25

Zagroda na Zabaszcie

Sękacz

Prężnie działają też organizacje pozarządowe, które mają na celu kultywowanie lokalnych tradycji. Wśród nich jest Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Rossosz.

Inicjatywy podejmowane przez stowarzyszenie to: organizacja imprez kulturalnych, festynów i zabaw, propagowanie na imprezach dawnych obrzędów, pieśni i ginącego rzemiosła. Podjęto działania zmierzające do utworzenia w przekazanej stowarzyszeniu zagrodzie Centrum Tradycji. Zagroda na „Zabaszcie”, bo tak zwie się to urokliwe miejsce, to chata i stodoła kryte strzechą z końca XIX wieku oraz spichlerz i dom.

Obecnie odbywają się tam pokazy i zajęcia edukacyjne skierowane do szkół, wycieczek grupowych i indywidualnych. Jest możliwość noclegu „na sianie” i wyżywienia potrawami regionalnymi. Są organizowane przejażdżki zaprzęgiem konnym po okolicy, pokazy obrzędów ludowych i rękodzieła ludowego. Podczas pobytu na „Zabaszcie” można wziąć udział w pracach, które dawniej wykonywano na wsi podlaskiej, takich jak młocka, oczyszczanie zboża, mieleń na żarnach, żęcie sierpem. Atrakcją jest wspólne przygotowanie podlaskiego specjału tj. sękacza.

SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE:

Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Rossosz
<http://republika.pl/zielawa/>
 tel. 0-83 378 43 96,
 e-mail: spgrossosz@vp.pl

Nie można pominąć oddolnych inicjatyw związanych z kultywowaniem tradycji regionalnych, które rozwijają społeczni działacze kultury w terenie oraz pasjonaci sztuki ludowej i lokalnej kultury. Na terenie powiatu działa aż 95 zespołów artystycznych, które gromadzą ponad tysiąc członków. Są to chóry, zespoły wokально-instrumentalne czy teatralne, zespoły śpiewaczo-obrzędowe czy taneczne. Istnieje około 30 kół zainteresowań gromadzących ludzi w różnym wieku zajmujących się teatrem, sztuką plastyczną, muzyką, rękodziełem, tańcem.

Wyróżnić należy następujące zespoły działające na terenie powiatu białskiego:

„Wiem dokąd idę” działa przy Gminnym Ośrodku Kultury w Łomazach. Członkowie zespołu to młodzież w wieku 13-18 lat.

Zespół młodzieżowy „Wiem dokąd idę”

Zespół „Wiem dokąd idę” jest laureatem wielu konkursów i festiwali na szczeblu międzynarodowym, ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym. Między innymi zdobył: nagrodę główną GRAND PRIX I Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki Religijnej w Biłgoraju; I Miejsce w Międzynarodowych Spotkaniach z Piosenką i Pieśnią Religijną w Chełmie. Zespół „Wiem dokąd idę” nagrał płytę w ramach nagrody za zajęcie I miejsca w Festiwalu Piosenki Religijnej w Siedlcach, zaś z okazji dziesięciolecia istnienia zespołu w 2005 r. powstała płyta „Moja ojczyzna”.

Za wybitne osiągnięcia zespół otrzymał w roku 2005 nagrodę starosty białskiego „Białskie Talenty 2004”.

W swoim repertuarze ma piosenki i pieśni wielogłosowe o charakterze patriotycznym, religijnym, okolicznościowym. Młodzi artyści występami uświetniają uroczystości na szczeblu gminnym oraz powiatowym.

Teatr obrzędowy „Czeladońka” z Wiejskiego Domu Kultury w Lubence wznowił swą działalność przed trzema laty.

Jest to zespół wielopokoleniowy, w którym występują dzieci, młodzież i dorośli – głównie są to rodziny.

Od 25 lat w okresie bożonarodzeniowym prezentuje widowisko „Herody”, z którym występował na przeglądach powiatowych, wojewódzkich, zespołów wiejskich w Tarnogrodzie i Ogólnopolskim Festiwalu Folkloru w Płocku.

Przeгляд teatrów obrzędowych – Andrzejki

Występuje z widowiskiem obrzędowym „Wereja” na różnorodnych imprezach o randze powiatowej. Widowisko to mówi o obrzędach związanych z dożynkami i jest opracowane na podstawie opowiadań najstarszych mieszkańców wsi Lubenka.

Zespół „Pogodna Jesień” istnieje i działa od ponad 10 lat przy Gminnym Centrum Kultury w Konstantynowie. W repertuarze „Pogodnej Jesieni” znajdują się pieśni ludowe, rozrywkowe, patriotyczne, religijne, kolędy i inne.

Zespół wyśpiewał sobie nagrody i wyróżnienia w czasie uroczystości o randze międzynarodowej, powiatowej i lokalnej. Wśród nich: nagroda na Powiatowych Eliminacjach do XL Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Styrzycu, zwycięstwo w Eliminacjach Wojewódzkich tego festiwalu i występ na Ogólnopolskim Festiwalu w Kazimierzu w 2006 r.

Zespół Śpiewaczy **„Bagnoszki”** powstał w 1985 roku z inicjatywy członkiń Koła Gospodyń Wiejskich w Drelowie. Repertuar zespołu stanowią autentyczne pieśni z okolic Drelowa, zbierane przez same członkinie i przekazywane ustnie z pokolenia na pokolenie.

Bagnoszki

Wystawa perebor Antoniny Waszczeniuk

Atutem tego zespołu, poza oryginalnym repertuarem i wysokim kunsztem artystycznym jest również strój, wyróżniający go spośród innych grup podlaskich. W swoim repertuarze zespół posiada ok. 60 autentycznych pieśni, zaczerpniętych z folkloru ziemi Południowego Podlasia.

Oprócz licznych występów na imprezach gminnych, powiatowych i wojewódzkich, zespół brał udział w Ogólnopolskim Przeglądzie Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu nad Wisłą, zdobywając II i III miejsca.

W 2006 r. obchodzono 20-lecie działalności artystycznej zespołu.

W skład Zespołu Pieśni i Tańca Ludowego „**Dzieci Podlasia**” wchodzi 50 dzieci i młodzieży w wieku 6-16 lat.

ZPiTL „Dzieci Podlasia” powstał w 1983, a obecnie działa przy Miejskim Ośrodku Kultury w Międzyrzecu Podlaskim.

„Dzieci Podlasia” na stałe wpisały się do historii Międzyrzecza, są jego wizytówką, uświetniając swo-

Prace E. Korszuna

imi występami wszelkie uroczystości organizowane w mieście.

Zespół występuje w pięknych strojach podlaskich, lubelskich, łowickich, krakowskich, rzeszowskich, mołdawskich, Beskidu Śląskiego oraz kontuszach szlacheckich. Dorobił się także wspaniałego repertuaru – są to m.in.: wiązanka tańców lubelskich, tańce podhalańskie, zabawy dziecięce na Podlasiu, tańce śląskie, beskidzkie, rzeszowskie, mołdawskie i wiele innych.

Do najważniejszych sukcesów zespołu należą: Grand Prix na Festiwalu Folkloru w Świnoujściu czy udział w II Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym „Eurofolk 2006” w Malborku.

Zespół wielokrotnie koncertował poza granicami kraju m.in.: w Belgii, Niemczech, Francji, na Białorusi, Ukrainie, Litwie, a ostatnio w Serbii i Chorwacji.

Chór męski „WIARUS” powstał w 1983 roku i od początku działa przy Miejskim Ośrodku Kultury w Międzyrzecu Podlaskim.

Przez ponad 20 lat działalności na trwałe wpisał się w międzyrzeczką kulturę, łącząc w swym bogatym repertuarze tradycje regionalne z nurtem patriotyczno-religijnym. Chór zyskał uznanie władz, mieszkańców miasta i okolicznych gmin, uświetniając swymi występami wiele uroczystości. Stał się znany w regionie i poza nim, poprzez swój udział w festiwalach i przeglądach.

Chór występował i zdobywał laury na przeglądach wojewódzkich i krajowych. Występował również podczas wizyty Jana Pawła II w Drohiczyń. Koncertował również na Białorusi, Ukrainie i we Francji.

Swój repertuar chór ciągle wzbogaca o nowe pieśni.

Wybrane imprezy kulturalne powiatu bialskiego

STYCZEŃ

Międzynarodowy Festiwal Kolęd
Wschodniosłowiańskich w Terespolu

Powiatowe Prezentacje „Za kolędę dziękujemy”
w Konstantynowie

KWIECIEŃ

Powiatowy Przegląd Teatrów Obrzędowych
w Drelowie

MAJ

Powiatowe Eliminacje do Ogólnopolskiego
Przeglądu Kapel i Śpiewaków Ludowych
w Styrzynie

Powiatowy Turniej Tańca Współczesnego
w Terespolu

Ogólnopolski Konkurs Literacki im. M. Konopnickiej
w Międzyrzeczu Podlaskim

Podlaski Festiwal Pieśni Maryjnej w Leśnej Podlaskiej

CZERWIEC

Zaleski Piknik Teatralny w Zalesiu

SIERPIEŃ

Biesiada Nadbużańska w Sławatyczach

Powiatowe Spotkania z Piosenką i Muzyką
Wakacyjną w Rokitnie

PAŹDZIERNIK

Kodeńskie Spotkania z Poezją Maryjną poświęcone
pamięci Jana Pawła II w Kodniu

Powiatowy Przegląd Twórczości Artystycznej
Seniorów w Rokitnie

LISTOPAD

Zaduszki Kulturalne „Ocalić od zapomnienia”
w Konstantynowie

Powiatowy Festiwal Pieśni Patriotycznej w Tuczej

Powiatowy Przegląd Poezji Śpiewanej w Terespolu

Andrzejkowe Spotkanie z Folklorem w Worgulach

Międzynarodowy Festiwal Kolęd
Wschodniosłowiańskich w Terespolu

Kodeńskie Spotkania z Poezją Maryjną

Powiatowy Festiwal Pieśni Patriotycznej w Tuczej

Zabytki – to trzeba zobaczyć

Z uwagi na burzliwe dzieje ziem wschodnich Rzeczypospolitej, wielowiekowe krzyżowanie się na terenach stanowiących obecnie powiat bialski kultur wschodu i zachodu, jak też wielu religii, większość zabytków ma charakter wiążący się z funkcjami religijnymi. Znajdują się tu liczne obiekty dziedzictwa kulturowego, m.in. Sanktuarium Królowej Podlasia w Kodniu – jedno z najstarszych sanktuariów maryjnych w Polsce, Sanktuarium Maryjne w Leśnej Podlaskiej, Sanktuarium Męczenników Podlaskich wraz z cmentarzem unickim w Pratulinie – miejsce męczeńskiej śmierci Unitów Podlaskich oraz Sanktuarium Prawosławne w Jabłecznej a także dawne i obecne cerkwie prawosławne, grekokatolickie i unickie w Krzyczewie, Terespolu, Kodniu, z jedyną w Polsce neounicką cerkwią w Kostomłotach, zabytkowe kościoły m.in. w Janowie Podlaskim, Neplach, Terespolu i Sławatyczach.

Warte podkreślenia jest usytuowanie na terenie powiatu szczególnego rodzaju zabytkowych cmenta-

rzy. Są to cmentarze katolickie, unickie, muzułmańskie i żydowskie, oraz cmentarze wojenne i powstańcze.

Teren powiatu obfituje także w zabytki o charakterze świeckim. Są to przede wszystkim założenia i zespoły dworsko-parkowe. Mniej liczne są pałace i zespoły zamkowe, pojedyncze dwory i zespoły folwarczne. Cenne są również zabytkowe założenia krajobrazowo-przestrzenne, układy urbanistyczne i zespoły architektoniczne.

Szczególny charakter posiadają obiekty zabytkowe składające się na zachodnią część kompleksu twierdzy brzeskiej. Są to różnego rodzaju fortyfikacje i budowle z nimi związane, rozrzucone na terenie miasta i gminy Terespol.

Na szczególną uwagę zasługuje ciesząca się międzynarodową sławą najstarsza w Polsce Stadnina Koni w Janowie Podlaskim, gdzie co roku odbywają się aukcje ściągające miłośników koni arabskich czystej krwi z całego świata.

Sanktuarium Maryjne w Leśnej Podlaskiej

Kościół neounicki w Kostomłotach

Dwór w Roskoszy

Cerkiew pw. św. Onufrego, sanktuarium prawosławne w Jabłecznej

Dwór w Ludwinowie

Sanktuarium Maryjne w Kodniu

Dworek w Krzyczewie

Dom Ryttów w Janowie Podlaskim

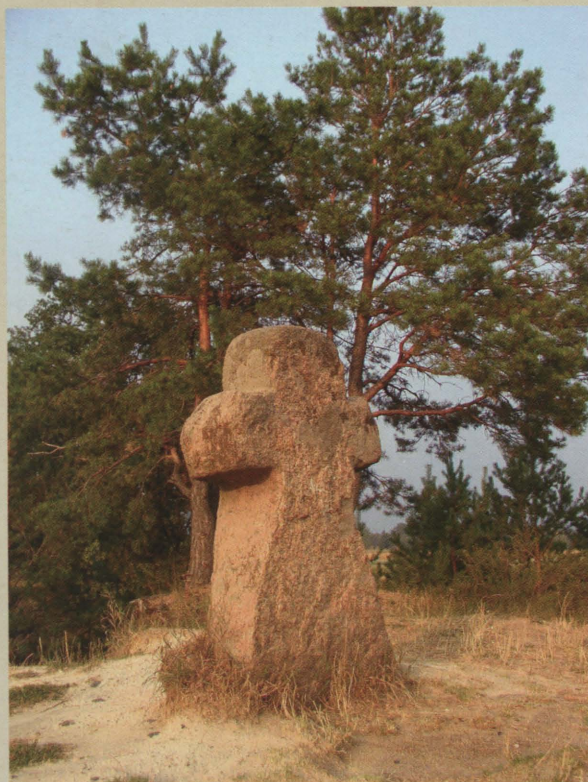

Muzeum w Romanowie – ekspozycja stała

Dworek w Zaborku

Kamienna Baba w Neplach

Warto zobaczyć:

- Sanktuarium Matki Boskiej Leśniańskiej w Leśnej Podlaskiej – późnobarokowa świątynia (1730-1752) projektu Rachettiego, z cudownym wizerunkiem MB Leśniańskiej,
- Sanktuarium Matki Boskiej Kodeńskiej w Kodniu z cudownym obrazem Madonny de Guadalupe, najsłynniejszy ośrodek pielgrzymkowy na Podlasiu
- Kościół p.w. Św. Ducha w Kodniu – gotycko-renesansowa dawna cerkiew zamkowa Sapiechów z lat 1530-1540,
- Sanktuarium Męczenników Podlaskich w Pratulinie – klasycystyczna świątynia z 1838 roku,
- Cerkiew pw. św. Onufrego, sanktuarium prawosławne w Jabłecznej – drugi obok Grabarki ośrodek kultu prawosławnego z połowy XVIII w.
- Cerkiew pw. św. Nikity, sanktuarium unickie z oryginalnym ikonostasem w Kostomłotach – jedyna w Polsce parafia neounicka.
- Pałac w Nosowie – dwór murowany z drugiej połowy XIX w. przekształcony w pałacyk w stylu neorenesansu włoskiego
- Pałac w Grabanowie – klasycystyczna rezydencja z połowy XIX wieku
- Pałac w Kozuli – rezydencja Połozowskich w stylu neorenesansu francuskiego z 1890 r.
- Pałac klasycystyczny z oranżerią w Cieleśnicy z lat 1832-1835
- Pałac w Horodyszczu – klasycystyczna rezydencja wybudowana w latach 1811-1828 wg projektu Antonio Corazziego. W otoczeniu park z XVIII w.
- Neoklasycystyczny Dwór w Ludwinowie
- Fasada Domu Ryttów z końca XVIII w. – obecnie Galeria autorska malarza Macieja Falkiewicza
- Oficyny barokowe z tzw. „Grotą Naruszewicza” w Janowie Podlaskim – pawilon ogrodowy rezydencji biskupiej z ok. 1790 r.
- Neogotycki Pałac hrabiów Plater-Zyberk w Konstantynowie – rezydencja z 1744 r.
- Pałacyk Kuczyńskich w stylu neorenesansu włoskiego w Koroszczynie
- Dwór Kraszewskich w Romanowie – klasycystyczna rezydencja z 1806 roku z późnoklasycystyczną kaplicą grobową Kraszewskich, otoczone XVII wiecznym parkiem w stylu włoskim – obecnie Muzeum J.I. Kraszewskiego
- Dwór w Roskoszy klasycystyczna siedziba ziemiańska z około 1840 roku
- Pałac Sapiechów, tzw. „Placencja” w Kodniu – letnia rezydencja z 1715 r. otoczona parkiem włoskim.
- Dwór w Krzyczewie zbudowany na początku XIX w. w przeszłości należącej do hrabiów Mostowskich.
- Zespół pałacowy w Międzyrzeczu Podlaskim – pałac projektowany przez arch. Dygata, pochodzący z okresu międzywojennego.

- ▶ Stadnina Koni w Janowie Podlaskim – najstarsza polska stadnina założona w 1817 roku przez cara Aleksandra I. Najśłynniejsze gniazdo hodowlane konia arabskiego w świecie. Obiekty znajdujące się na terenie stadniny to przepiękne założenie krajobrazowo – klasycystyczne, stajnie projektu Henryka Marconiego oraz dworki stanowiące część mieszkalną stadniny. Perła XIX-wiecznej architektury.
- ▶ Forty brzeskie w okolicach Terespolu – fortyfikacje twierdzy brzeskiej z lat 1832-1915.
- ▶ Forty brzeskie w okolicach Kobylan – fragment systemu fortów twierdzy brzeskiej z lat 1832-1915 uzupełniających umocnienie znajdujące się obecnie na terenie Białorusi.
- ▶ Mizar w Studziance – cmentarz mahometański. Ostatnie świadectwo wielowiekowego istnienia największej osady tatarskiej na Podlasiu. Najstarszy nagrobek pochodzi z 1765 roku.
- ▶ Cmentarz tatarski w Lebedziewie – cmentarz mahometański z obeliskami i płytami nagrobnymi w różnych językach: arabskim, polskim, rosyjskim. Ostatni pochówek przed 1915 rokiem.

Mizar w Zastawku

Kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła w Pratulinie

Walory krajoznawcze i turystyczne

Obszar Południowego Podlasia, w tym teren obejmujący powiat bialski jest również terenem interesującym turystycznie. Do odwiedzenia tych stron zachęcają idylliczne krajobrazy, przez które wiodą turystyczne szlaki nadbużańskie: pieszy i rowerowy, cenne zabytki i miejsca ważnych wydarzeń historycznych. Obecny stopień zagospodarowania turystycznego umożliwia swobodne poruszanie się po tym terenie.

Nie zniszczone środowisko, nieujarzmiona rzeka Bug, malownicza rzeka Krzna, czyste powietrze zachęcają do aktywnego wypoczynku, szczególnie w dorzeczach obu rzek.

Sieć rzeczna i starorzecza stanowią o atrakcyjności terenu dla miłośników wędkowania, a lasy dla grzybiarzy.

Szczególną atrakcją turystyczną powiatu jest Stadnina Koni w Janowie Podlaskim.

Gospodarstwa agroturystyczne zapraszają do pobytu w urokliwej atmosferze wsi bialskiej.

Gwarantujemy wypoczynek dla wszystkich grup wiekowych, także atrakcyjny finansowo.

Kąpieliska na terenie Powiatu Bialskiego

KUBIKI W CHOTYŁOWIE – kąpielisko powstałe na terenie dawnego wyrobiska gliny przy nieczynnej już cegielni, zaadaptowane na potrzeby turystyczne. Charakteryzuje się szeroką plażą i dobrze rozwiniętą infrastrukturą. Duży parking, pole namiotowe, drewniane pomosty, mała gastronomia, boiska do siatkówki i koszykówki, korty tenisowe, wypożyczalnia sprzętu wodnego – łódki i rowery wodne.

Kąpielisko w Międzyrzecu Podlaskim

ŻWIROWNIA W MIĘDZYRZECU PODLASKIM – kąpielisko miejskie – obejmuje rozległy teren dawnej kopalni żwiru. Składa się z dwóch części rozdzielonych przewężeniem – mniejszej – północnej, gdzie zlokalizowane jest kąpielisko i znacznie większej – południowej, przeznaczonej głównie dla wędkarzy. Dodatkowo atrakcyjne jest otoczenie kąpieliska – strome ściany dawnej kopalni porasta las, co tworzy dość urozmaicony krajobraz. W pobliżu kąpieliska funkcjonuje wypożyczalnia kajaków i boisko do siatkówki plażowej.

KĄPIELISKO W KOBYLANACH – kąpielisko obejmuje sztuczny zbiornik powstały przy XIX-wiecznej prochowni obecnie zaadoptowanej na bar. Zbiornik jest bezpieczny, idealny na rodzinny wypad z dziećmi, posiada szeroką piaszczystą plażę i szeroki pas płytkiej wody. Niedaleko zbiornika znajdują się stawy rybne z możliwością wędkowania. Zimą na stoku dawnej prochowni działa krótki wyciąg narciarski.

Splów kajakowy rzeką Krzną

Powiat Bialski – walory krajoznawcze

Granice:

- państwa
- powiatu
- gmin

Szlaki:

- Nadbużański czerwony szlak pieszy
- Szlak żółty
- Nabużański szlak rowerowy
- Szlak pamięci narodowej

Terespol

- Miasta

Drelów

- Siedziby gmin
- miejscowości godne zwiedzenia

Międzyrzec Podlaski

Biała Podlaska

Terespol

Kodeń

Ślępowo

Zabytkowe:

- pałace
- dwory (zespoły dworskie)
- kościoły rzymsko-katolickie, neounickie i cerkwie
- sanktuaria
- prawosławny zespół klasztorny
- parki

Cmentarze:

- chrześcijańskie
- kirkuty
- mizary
- forty dawnej twierdzy brzeskiej

- muzea
- stadnina koni
- ośrodki wypoczynkowe
- szkolne schroniska młodzieżowe
- hotele i pensjonaty
- kempingi
- kąpieliska

Opr. Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej ©

NADBUŻAŃSKI CZERWONY SZLAK PIESZY

Zaliczany jest do najdłuższych i najatrakcyjniejszych szlaków w Polsce. Rozpoczyna się w miejscowości Kózki w województwie mazowieckim, a kończy w Hrubieszowie w województwie lubelskim. Na teren powiatu bialskiego szlak wkracza w miejscowości Gnojno i przebiega przez 33 miejscowości. Do najciekawszych należą: Gnojno (30,2 km szlaku), Bubel Stary (34,5 km), Janów Podlaski (42,1 km), Wygoda Stadnina (44,8 km), Woroblin (56,9 km), Derło (61,0 km), Zaczopki (62,0 km), Pratulin (65,1 km), Krzyczew (71,4 km), Neple (75,9 km), Samowicze (81,9 km), Terespol (89,4 km), Kostomłoty (103,3 km), Kodeń (114,8 km), Jabłeczna (129,3 km), Mościce Dolne (134,6 km), Sławatycze (141,3 km), gdzie szlak opuszcza nasz powiat.

SZLAK PIESZY ŻÓŁTY

TRASA: Międzyrzec Podlaski, Utrówka, Szachy, kol. Dołha, Sokule, Helenów, Porosiuki (dł. 27 km). W przebiegu tego szlaku nie stwierdza się obiektów objętych szczególną ochroną konserwatorską z wyjątkiem pomnikowego dębu w odległości ok. 4 km od Międzyrzecza Podlaskiego. Szlak ten jednakże można uznać za wyjątkowy ze względu na walory krajobrazowe i przyrodnicze lasów oraz słabo zaludnionych terenów wiejskich. Z wyjątkiem dwóch krót-

kich odcinków: jeden w obrębie Międzyrzecza Podlaskiego, drugi w obrębie wsi Szachy, szlak ten posiada nawierzchnię piaszczystą.

SZLAK PAMIĘCI NARODOWEJ OZNAKOWANY KOLOREM ZIELONYM

TRASA: Biała Podlaska (Sidorki, Sielczyk), Białka, Roskosz, Cicibór Duży, Rakowiska, las Bogotnica, kol. Sławacinek, Sławacinek Nowy, Porosiuki, Pieńki, „Zwierzyniec”, Wólka Plebańska, las Grabarka, Biała Podlaska (Sidorki ZKM linia 9) – długość szlaku wynosi 40 km.

NADBUŻAŃSKI SZLAK ROWEROWY

Trasa rowerowa przebiegająca doliną Bugu zaczyna się w miejscowości Wyszków, a kończy w Hrubieszowie. Liczy około 400 km. Przebieg szlaku na terenie powiatu bialskiego jest następujący: Gnojno – Janów Podlaski – Pratulin – Neple – Terespol – Lebedziew – Kodeń – Jabłeczna – Sławatycze.

W części swego przebiegu trasa rowerowa pokrywa się z nadbużańskim czerwonym szlakiem pieszym. Jednak wyłącznie szlak rowerowy umożliwia zwiedzenie klasycystycznego dworu z 1806 roku, w którym znajduje się jedyne w Polsce muzeum biograficzne Józefa Ignacego Kraszewskiego.

Dolina Krzny w Neplach

Gmina Biała Podlaska

Obiekty hotelarskie kategoryzowane

- Hotel ** LOTOS Woskrzenice Duże 21 a,
21-500 Biała Podlaska, tel. 0-83 341 1 93
18 pokoi (36 miejsc noclegowych)

Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

- usługi hotelarskie przy Ośrodku Doradztwa Rolniczego Grabanów, 21-500 Biała Podlaska, tel. 0-83 343 37 92 lub 8010185 (41 miejsc noclegowych)
- usługi hotelarskie przy Europejskim Centrum Kształcenia i Wychowania OHP Roskosz, 21-500 Biała Podlaska, tel. 0-83 345 70 63 lub 344 41 17, 70 miejsc noclegowych z tego 50 o podwyższonym standardzie
- „RELAX” – usługi hotelarskie Sławacinek Nowy, 21-500 Biała Podlaska, tel. 0-83 341 03 40, 28 miejsc noclegowych w pokojach 1-, 2-, 3-, 4-osobowych i apartamencie

Gmina Drelów

Gospodarstwa agroturystyczne:

- Janina Maksymiuk, Łózki 106, 21-570 Drelów, tel. 0-83 372 02 23, 5 miejsc noclegowych
usługi sezonowe: kwiecień – wrzesień
- Stanisław Sawczuk, Łózki 104, 21-570 Drelów, tel. 0-83 372 02 21, 10 miejsc noclegowych
usługi sezonowe: kwiecień – wrzesień, oferta specjalna: przejażdżka brydżką, staw rybny, ognisko
- Witold Demczuk, Danówka 6, 21-570 Drelów tel. 0-83 343 27 56

Gmina Janów Podlaski

Obiekty hotelarskie kategoryzowane

- Pensjonat *** „Uroczysko Zaborek”
www.zaborek.com.pl
21-500 Janów Podlaski Kolonia 28
tel./fax 0-83 341 30 68,
80 miejsc noclegowych, 200 miejsc biesiadnych, oferta specjalna: Stadnina Koni w Janowie Podlaskim, przejażdżka wozami konnymi, spływ tratwami po Bugu, kuligi

Inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie

- Dom Gościnny Wygoda
– usługi hotelarskie całoroczne
www.wygoda.sim.pl Wygoda 2,
21-505 Janów Podlaski,
tel. 0-83 341 30 60, e-mail: biuro@wygoda.bt.pl,
30 miejsc noclegowych w pokojach 2 i 3 osobowych
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Janowie Podlaskim,
ul. Siedlecka 1, 21-505 Janów Podlaski,
tel. 0-83 341 33 74

- „Agroturystyka” – usługi noclegowe całoroczne ul. Podborna 29,
21-505 Janów Podlaski, tel. 0-83 341 34 86,
25 miejsc noclegowych
- Zimna Halina, Bubel Łukowiska 17,
21-505 Janów Podlaski
tel. 0-32 769 02 01 lub 0-32 285 25 95,
kom. 0-692 181 390, 22 miejsca noclegowe w domkach kempingowych – usługi całoroczne
www.powernet.com.pl, oferta specjalna: łodzie pontonowe, rowery, sauna, basen naturalny, w okresie zimowym lodowisko

Gospodarstwa agroturystyczne:

- Czesława i Ireneusz Caruk, ul. Piłsudskiego 58,
21-505 Janów Podlaski, tel. 0-83 341 32 39,
3 miejsca noclegowe,
usługi sezonowe: maj – październik
- Chalimoniuk Anna, ul. Słowackiego 6,
21-505 Janów Podlaski,
tel. 0-83 341 32 26, 5 miejsc noclegowych
usługi sezonowe: kwiecień – grudzień
- Hryciuk Grażyna i Jerzy, Bubel Granna 22A,
21-505 Janów Podlaski www.bubelgranna.pl
tel. 083 341 39 03, 10 miejsc noclegowych
usługi całoroczne
- Maksymiuk Beata, Nowy Pawłów 177,
21-505 Janów Podlaski, tel. 0-83 341 33 86
5 miejsc noclegowych
usługi sezonowe: maj – wrzesień
- Maślewska Bożena, Buczyce Stare 3,
21-505 Janów Podlaski, tel. 0-83 341 39 15
3 miejsca noclegowe :
usługi sezonowe: maj – wrzesień
- Panaszuk Danuta, Nowy Pawłów 110,
21-505 Janów Podlaski, tel. 0-83 341 22 31
3 miejsca noclegowe
usługi sezonowe: maj – wrzesień
- Różycki Franciszek, Buczyce Stare 17,
21-505 Janów Podlaski, tel. 0-83 341 39 29
13 miejsc noclegowych
usługi sezonowe: maj – październik
- Wróbel Barbara i Adam „Dworek Łukowiska”,
Bubel Łukowiska 29, 21-505 Janów Podlaski,
tel. 0-83 341 99 69, www.lukowiska.com.pl
- „U Anety i Jarosława” Aneta i Jarosław Iwaniuk
Stare Buczyce 16, 21-505 Janów Podlaski,
tel. 0-83 341 39 28, 15 miejsc noclegowych
w pok. 5-, 4-, 2-osobowych, usługi całoroczne
- Elżbieta Bujan Stary Pawłów 30,
21-505 Janów Podlaski
tel. 0-83 341 33 37, kom. 0-507 198 362
- Mirosława i Ryszard Kwiecień, Stare Buczyce 8,
21-505 Janów Podlaski tel. 0-83 341 39 18,
10 miejsc noclegowych,
usługi sezonowe: maj – wrzesień

Gmina Kodeń

Inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie

- Ośrodek Wypoczynkowy ul. Terespolska 10 a
21-509 Kodeń, tel. 0-83 375 42 00,

100 miejsc noclegowych w domkach 4-5 os. z wyposażeniem kuchennym i sanitarnym; oferta specjalna: przejażdżka brydżką, kulig, ogniska, rowery, wycieczki do Janowa Podlaskiego, Pratulina, Jabłecznej, Romanowa, Kostomłot, Nepli i Brześcia

- ▶ Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Szkole Podstawowej (sezonowo – w okresie ferii letnich), ul. 1-go Maja 27, 21-509 Kodeń, 25 miejsc noclegowych, tel. 0-83 375 41 63
- ▶ Dom Pielgrzyma ul. Rynek 1, 21-509 Kodeń e-mail: koden-e.oml.org.pl, tel. 0-83 375 41 20 fax: 0-83 375 41 92; 110 miejsc noclegowych (w sezonie letnim rezerwacja)

- ▶ Eugenia Nazaruk, ul. 1-go Maja 35, 21-509 Kodeń, tel. 0-83 375 44 06, 3 miejsca noclegowe, usługi sezonowe: maj – wrzesień

Gmina Konstantynów

- ▶ Stanica wodna ZHP z polem namiotowym w Gnojnie, 21-543 Konstantynów
- ▶ Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Gnojnie, 21-543 Konstantynów, tel. 0-83 341 50 24, 25 miejsc noclegowych – usługi sezonowe w okresie ferii letnich
- ▶ Pokoje gościnne w Domu Pomocy Społecznej ul. Wyszyńskiego 6, 21-543 Konstantynów, tel. 0-83 341 41 40, 5 pokoi gościnnych, 10 miejsc noclegowych

Gospodarstwa agroturystyczne:

- ▶ Józef Nowicki, Gnojno 69, 21-543 Konstantynów, tel. 0-83 341 38 09, 12 miejsc noclegowych – usługi całoroczne

Gmina Łomazy

Gospodarstwa agroturystyczne:

- ▶ Urszula Chotkowska, Krasówka 79, 21-532 Łomazy, tel. 0-83 341 99 74, 3 miejsca noclegowe, oferta specjalna: nauka jazdy konnej, kuligi, pole namiotowe

Gmina Międzyrzec Podlaski

inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie:

- ▶ „KONTRA” – usługi hotelowe przy Stacji Paliw w Żabcach, 21-564 Tłusćciec, tel. 0-83 373 31 32, 14 miejsc noclegowych – usługi całoroczne

Gospodarstwa agroturystyczne:

- ▶ Iwona i Leszek Sokołowski, Krzymoszyce 41A, 21-560 Międzyrzec Podlaski, tel. 0-607 495 779

Miasto Międzyrzec Podlaski

inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie:

- ▶ „Las Vegas” – usługi hotelowe, ul. Łukowska 2, 21-560 Międzyrzec Podlaski, tel. 0-83 371 41 30, 30 miejsc noclegowych – usługi całoroczne
- ▶ „Mini-Hotel”, ul. Sikorskiego 27a, 21-560 Międzyrzec Podlaski, tel. 0-83 371 24 83, 22 miejsca noclegowe – usługi całoroczne
- ▶ „Dom Wczasowy” – usługi hotelowe, ul. Adamki 2A, 21-560 Międzyrzec Podlaski, tel. 0-83 371 24 83, 8 miejsc noclegowych – usługi sezonowe
- ▶ Szkolne Schronisko Młodzieżowe przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych ul. Warszawska 30/32, 21-560 Międzyrzec Podlaski, tel. 0-83 371 46 78, 72 miejsca noclegowe w pokojach 4 osobowych – usługi całoroczne

Gospodarstwa agroturystyczne:

- ▶ Maria i Andrzej Szymański, Kostomłoty 6, 21-509 Kodeń, tel. 0-83 375 44 19, 5 miejsc noclegowych, usługi sezonowe: maj – październik
- ▶ Barbara i Stanisław Kałużyński, ul. Polna 18, 21-509 Kodeń tel. 0-83 375 43 39, 8-10 miejsc noclegowych, usługi sezonowe: maj – wrzesień

Gospodarstwo agroturystyczne „U Anety i Jarosława” w Starych Buczycach

Gmina Piszczac

Gospodarstwa agroturystyczne:

- ▶ Elżbieta Filipiuk,
ul. Kłodzka 21 Chotyłów, 21-530 Piszczac,
tel. 0-83 377 84 40;
5 miejsc noclegowych – usługi całoroczne
- ▶ Urszula i Zdzisław Grabarczyk,
Zalutyn 39, 21-530 Piszczac, tel. 0-83 377 85 00,
4 miejsca noclegowe – usługi całoroczne

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna,

Chotyłów ul. Cegielniana 6,
21-530 Piszczac, tel. 0-83 377 82 25,
8 miejsc noclegowych w sezonie letnim

Gmina Rokitno

Gospodarstwa agroturystyczne:

- ▶ Józef Milaniuk, Pratulín,
21-504 Rokitno, tel. 0-507 074 762
- ▶ Józef Pliszka, Pratulín,
21-504 Rokitno, tel. 0-83 377 41 00

Gmina Rossosz

- ▶ Zajazd SZELEŚCIANKA
ul. Szelest 1, 21-533 Rossosz,
tel. kom. 0-698 620 315 lub 0-692 764 221

Gospodarstwa agroturystyczne:

- ▶ Jerzy Bogdan Bancarzewski
ul. Lubelska 44a, 21-533 Rossosz,
tel. 0-83 378 42 41

Gmina Sławatycze

Gospodarstwa agroturystyczne:

- ▶ Marta Górniak, Liszna 26 A, 21-515 Sławatycze,
tel. 0-83 378 36 12,
10 miejsc noclegowych – usługi całoroczne
- ▶ Halina Sprycha
ul. Wyzwolenia 17, 21-515 Sławatycze,
tel. 0-83 378 33 28

- ▶ Artur Sprycha,
ul. Wyzwolenia 18, 21-5145 Sławatycze,
tel. 0-83 378 33 28,
6 miejsc noclegowych – usługi całoroczne
 - ▶ Katarzyna Górniak
Liszna 26, 21-515 Sławatycze, tel. 0-503 790 484
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe** Liszna,
21-515 Sławatycze, tel. 0-83 378 33 04,
29 miejsc noclegowych
usługi sezonowe: maj – wrzesień

Gmina Terespol

Obiekty hotelarskie kategorizowane

- ▶ Motel *, „Pod Dębami”
Kobylany, 21-540 Małaszewicze,
tel. 0-83 375 16 32,
46 miejsc noclegowych – usługi całoroczne

Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie:

- ▶ Ośrodek Wypoczynkowy Caritas w Neplach,
ul. Parkowa 5, 21-550 Terespol, tel. 0-83 375 20 13
- ▶ Dom Pielgrzyma w Bohukałach, 21-550 Terespol,
tel. 0-83 376 17 80

Gospodarstwo agroturystyczne „Dworek Łukowiska”

- Pokoje gościnne w Małaszewiczach,
21-540 Małaszewicze, tel. 0-83 375 31 98

Gospodarstwa agroturystyczne:

- Sławomir Denicki
ul. Warszawska 14, Małaszewicze Duże,
21-540 Małaszewicze, tel. 0-83 375 99 34,
12 miejsc noclegowych – usługi całoroczne

Szkolne Schronisko Młodzieżowe

przy Szkole Podstawowej w Neplach,
21-550 Terespol, tel. 0-83 375 18 31

Miasto Terespol

- Hotel Grun,
ul. Wojska Polskiego 217, 21-550 Terespol,
20 miejsc noclegowych
w pokojach 2 i 3 osobowych,
tel. 0-83 375 25 25

Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie:

- Janusz Woźniak – usługi hotelowe,
ul. Janowska 10, 21-550 Terespol,
tel. 0-83 375 24 25,
6 miejsc noclegowych – usługi całoroczne
- Usługi noclegowe w MOK w Terespolu,
ul. Sienkiewicza 27, 14 miejsc noclegowych
w pokojach 2 osobowych, tel. 0-83 375 22 65
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe
przy Zespole Szkół Ogólnokształcących,
ul. Wojska Polskiego 88, 21-550 Terespol,
tel. 0-83 375 20 04,
25 miejsc noclegowych
usługi sezonowe w okresie ferii letnich

Gmina Tuczn

Gospodarstwa agroturystyczne:

- Henryk Andrzejewicz,
Kalichowszczyzna 7, 21-523 Tuczn,
tel. 0-83 377 85 00

Gmina Wisznice

- Szkolne Schronisko Młodzieżowe
przy Liceum Ogólnokształcącym,
ul. Warszawska 44, 21-225 Wisznice,
tel. 0-83 378 20 29, 25 miejsc noclegowych
usługi sezonowe w okresie ferii letnich

Gmina Zalesie

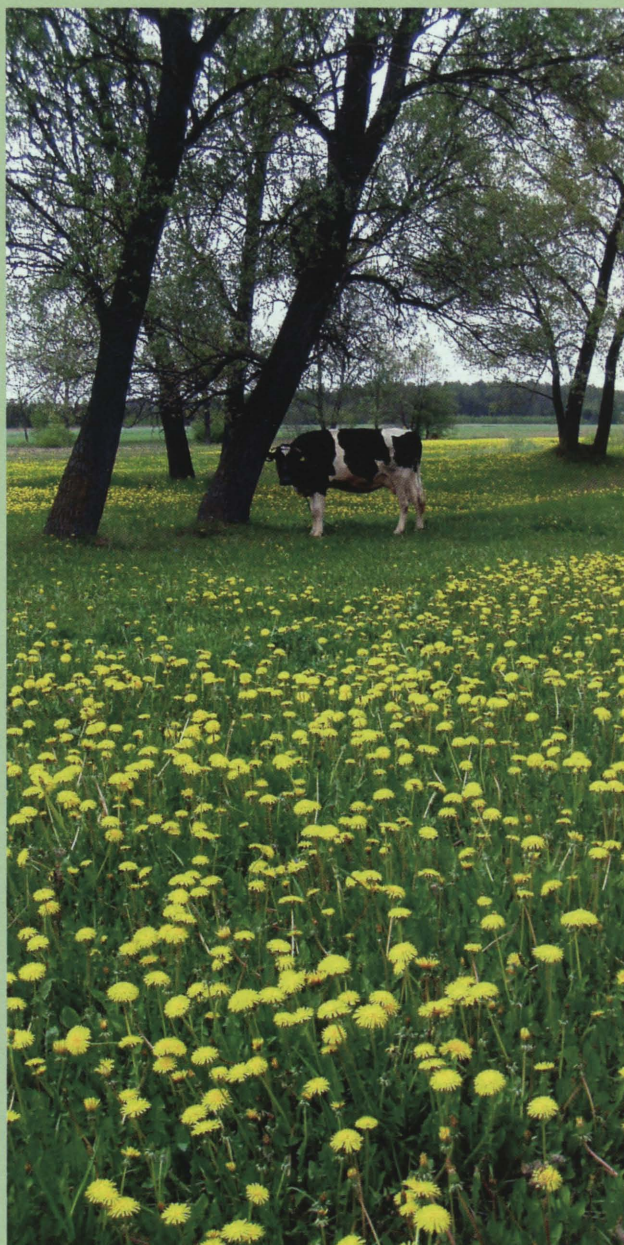
Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie:

- „Motelik Zalmot”
ul. Północna 2, 21-512 Zalesie,
tel. 0-83 375 75 10, fax 375 75 51,
24 miejsca noclegowe
w pokojach 2 i 3 osobowych
– usługi całoroczne
- Zajazd „Pod lasem”
Lachówka Duża 48, 21-512 Zalesie,
tel. 0-83 375 75 24,
24 miejsca noclegowe w pokojach
1-, 2-, i 4-osobowych bez sanitariatów
– usługi całoroczne

- „HORBOWIANKA” – usługi hotelowe
Kolonja Horbów 26 a, 21- 512 Zalesie,
100 miejsc noclegowych
w pokojach 2 osobowych
– usługi całoroczne,
tel. 0-83 375 71 93,
e-mail: hotel@slaw-pol.pl

Gospodarstwa agroturystyczne:

- Alicja i Janusz Maciejewscy,
Mokrany Stare 56, 21-512 Zalesie,
tel. 0-83 342 18 78; w sezonie tel. 0-83 375 91 21;
10 miejsc noclegowych
– usługi całoroczne
- Sławomir Fenicki,
Mokrany Stare 29, 21-512 Zalesie,
tel. 0-83 375 99 34 lub kom. 0-606 612 901,
12 miejsc noclegowych
– usługi całoroczne
- Urszula i Wiesław Bylina,
Małowa Góra 4A, 21-512 Zalesie,
tel. 0-83 375 90 05

Sport i przygoda

Do najbardziej aktywnych stowarzyszeń realizujących zadania z zakresu sportu i rekreacji zaliczyć należy:

Bialski Szkolny Związek Sportowy jest związkiem stowarzyszeń kultury fizycznej. Zrzesza również uczniów, nauczycieli, rodziców i inne osoby działające dla dobra sportu szkolnego. Rozwija kulturę fizyczną, zdrowotną oraz sport wśród dzieci i młodzieży szkolnej, w tym również wśród osób niepełnosprawnych.

Związek realizuje swoje cele poprzez organizację współzawodnictwa sportowego szkół w mieście Biała Podlaska i na terenie powiatu bialskiego, który z racji dużego obszaru podzielony został na cztery rejony działania:

- ▶ rejon Biała Podlaska – gminy: Biała Podlaska, Janów Podlaski, Konstantynów, Leśna Podlaska,
- ▶ rejon Terespol – gminy: Terespol, Kodeń, Piszczac, Tucznia, Zalesie i miasto Terespol,
- ▶ rejon Wisznice – gminy: Sosnówka, Sławatycze, Wisznice, Rossosz, Łomazy,
- ▶ rejon Międzyrzec Podlaski – gminy: Międzyrzec Podlaski, Drelów i miasto Międzyrzec Podlaski.

Rozgrywki sportowe dzieci i młodzieży szkolnej prowadzone są w następujących dyscyplinach sportowych: koszykówka, siatkówka, piłka ręczna, tenis stołowy, piłka nożna, czwórbój lekkoatletyczny, pływanie, biegi, biegi przełajowe, dwubój nowoczesny, halowa piłka nożna, szachy. Zawody rozgrywane są w kategoriach:

Wojewódzkie biegi przełajowe w Woskrzenicach Dużych

- szkoły podstawowe (Igrzyska Młodzieży Szkolnej)
- gimnazja (Gimnazjada)
- szkoły ponadgimnazjalne (Licealiada).

Wyłonieni mistrzowie powiatu mogą uczestniczyć w zawodach rangi rejonowej, wojewódzkiej i ogólnopolskiej. Przy planowaniu rozgrywek związek na bieżąco uwzględnia preferencje swoich członków. Dużą popularnością cieszą się biegi uliczne i przełajowe organizowane w wielu miejscowościach powiatu. Podczas tych imprez dopisuje frekwencja, uczestniczy w nich średnio ok. 800 osób.

Działania związku zapewniają każdemu dziecku w wieku szkolnym możliwość uczestnictwa w prowadzonych rozgrywkach sportowych, a jednocześnie wyłonienie talentów sportowych spośród dzieci i młodzieży.

Turniej piłkarski w Maniach

Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe jest związkiem ludowych stowarzyszeń sportowych. Prowadzi działalność na terenie powiatu bialskiego i miasta Biała Podlaska. Celem Związku jest propa-

gowanie i rozwój kultury fizycznej ze szczególnym uwzględnieniem problematyki środowiska wiejskiego. Zrzeszenie organizuje imprezy i zawody sportowe o zasięgu ponadgminnym. Do najbardziej znanych należą: Wakacyjny Turniej Uczniowskich Ludowych Klubów Sportowych, Memoriał Mariana Kapysia w piłce nożnej w Piszczacu, Memoriał Ryszarda Ochnika w tenisie stołowym w Janowie Podlaskim, Memoriał Stanisława Seheniuka w piłce siatkowej w Kodniu, Memoriał Jerzego Huberta Chorążego, eliminacje powiatowe turnieju piłki nożnej dziewcząt i chłopców „Piłkarska kadra czeka”. Z inicjatywy działaczy Zrzeszenia w 1994 r. powstały jako pierwsze w Polsce uczniowskie ludowe kluby pożarnicze. Członkami stowarzyszenia są również uczniowskie ludowe kluby parafialne. Kluby zrzeszone w Powiatowym LZS osiągały znaczące wyniki sportowe np. LKS „Terespól”, obecnie Miejski Uczniowski Ludowy Klub Sportowy w Terespole, z którego wywodzi się wielu mistrzów Polski i Europy w podnoszeniu ciężarów i w lekkiej atletyce. Zrzeszenie przy organizacji imprez ściśle współdziała z instytucjami kultury, ochotniczymi strażami pożarniczymi i władzami samorządowymi z terenu powiatu.

Automobilklub Bialskopodlaski z siedzibą w Białej Podlaskiej jest stowarzyszeniem skupiającym osoby pasjonujące się motoryzacją. Jest członkiem Polskiego Związku Motorowego. Cele jego działalności to przede wszystkim: rozwijanie wiedzy motoryzacyjnej, podnoszenie kultury motoryzacji społeczeństwa, rozwijanie sportu samochodowego, kartingowego i motocyklowego,

rozwijanie turystyki motorowej, kultywowanie historii motoryzacji i opiekowanie się jej zabytkami. Realizując swoje cele klub organizuje zawody, rajdy, zloty, imprezy turystyczne, których głównym założeniem jest stałe podnoszenie poziomu bezpieczeństwa jazdy. Stowarzyszenie przywiązuje dużą wagę do bezpieczeństwa dzieci i młodzieży angażując się w organizację eliminacji do Ogólnopolskiego Turnieju

Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego z udziałem dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz Turnieju Motoryzacyjnego dla szkół ponadgimnazjalnych. Wszystkie imprezy organizowane przez Automobilklub Bialskopodlaski cieszą się dużą popularnością i dopisuje na nich frekwencja.

Wybrane imprezy sportowo-rekreacyjne powiatu bialskiego

STYCZEŃ

- Powiatowy Halowy Turniej Piłki Nożnej Mężczyzn w Sławatyczach

LUTY

- Integracyjny Turniej Siłowy w wyciskaniu sztangi leżąc w Janowie Podlaskim
- Walentynkowy Powiatowy Turniej Piłki Nożnej Dziewcząt w Sławatyczach

MARZEC

- Wiosenne Marsze na Orientację z punktem bazowym w Żeszczynce gm. Sosnówka

KWIECIEŃ

- Marsze na orientację pamięci Doroty i Andrzeja Miąskiewiczów z punktem bazowym w Wisznicach

MAJ

- Międzynarodowe Biegi Uliczne „Rzeka Bug granicą Unii Europejskiej” w Sławatyczach

CZERWIEC

- III Powiatowy Turniej Sportowo-Rekreacyjny Szkół Ponadgimnazjalnych
- Marsz Szlakiem Legionów J. Piłsudskiego po Podlasiu

LIPIEC

- Turniej Piłki Nożnej memoriał im. Mariana Kapysia w Piszczacu
- Turniej Piłki Siatkowej memoriał im. Stanisława Seheniuka w Kodniu
- Wakacyjny Turniej Sportowy Uczniowskich Ludowych Klubów Sportowych (impreza przejściowa)

SIERPIEŃ

- Międzynarodowy Bieg Sapiechów w Kodniu

WRZESIEŃ

- Turniej Tenisa Stołowego im. Ryszarda Ochnika w Janowie Podlaskim
- Ogólnopolski Turniej Korfballu w Sosnówce
- Biegi uliczne Memoriał im. Wincentego Kozłowskiego w Terespole

PAŹDZIERNIK

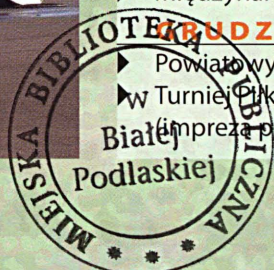
- Międzynarodowe Biegi po Ziemi Kodeńskiej w Kodniu
- Rajd motoryzacyjny „Podlaska Jesień” na trasie Romanów – Biała Podlaska

LISTOPAD

- Biegi uliczne z okazji odzyskania niepodległości w Janowie Podlaskim
- Biegi uliczne z okazji odzyskania niepodległości w Międzyrzecu Podlaskim
- Międzynarodowy Turniej Piłki Siatkowej Mężczyzn w Sławatyczach

GRUDZIEŃ

- Powiatowy Turniej Mikołajkowy Tenisa Stołowego w Rokitnie
- Turniej Piłki Siatkowej Memoriał im. Jerzego Huberta Chorążego (impreza przejściowa)

Folder ukazał się z inicjatywy
Starostwa Powiatowego w Białej Podlaskiej
przy wsparciu finansowym
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie

TEKST

Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej

ZDJĘCIA

z zasobów Starostwa Powiatowego w Białej Podlaskiej,
Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”,
Nadleśnictw: Międzyrzec Podlaski, Biała Podlaska, Chotyłów, Włodawa,
Urzędu Gminy w Sławatyczach,
Urzędu Gminy w Terespolu,
Urzędu Miasta w Międzyrzecu Podlaskim

*Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej
serdecznie dziękuje wszystkim osobom, instytucjom i organizacjom
zaangażowanym w przygotowanie folderu.*

Wydawca:

MERITUM Bożena Wasińska
85-361 Bydgoszcz, ul. Bluszczowa 19
tel./fax 0-52 379 80 94
e-mail: meritum@by.home.pl

Biała Podlaska 2006

ISBN 83-922566-8-9

II
Uro

